

2006-01-01

อาณาจักรม วาทกรรม ความเข็นสมัยใหม่ และการนำเสนอถึงการดิ้นรนเพื่อความ เข็น อภิมนตรีของเลนินและวิลสัน

ชฎาน์ทัต ศกชลาศัย

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

ศกชลาศัย, ชฎาน์ทัต (2006) "อาณาจักรม วาทกรรม ความเข็นสมัยใหม่ และการนำเสนอถึงการดิ้นรนเพื่อความเข็น อภิมนตรีของเลนินและวิลสัน," *Journal of Social Sciences*: Vol. 37: Iss. 0, Article 6.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss/vol37/iss0/6>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Social Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

อาณานิคม วาทกรรม ความเป็นสมัยใหม่ และการนำเสนอถึงการดิ้นรนเพื่อความเป็น อกนิมนุษย์ของเลนินและวิลสัน

ชญาณีทัต สุภขลาศัย*

ความนำ

สำหรับผู้ที่สนใจในการศึกษาเรื่องราวของการล่าอาณานิคมซึ่งไม่น่าสงสัยว่าได้มีประเทศอังกฤษและฝรั่งเศสเป็นหัวหอกหลักในการดำเนินการดังกล่าว ขอให้ข้าพเจ้าได้ให้ความมั่นใจแก่ท่านทั้งหลายในเบื้องต้นว่า อันแท้จริงแล้ว ในการอธิบายนิทานหรือเรื่องเล่าดังกล่าวให้ครบถ้วนนั้นดูจะกระทำเสียมิได้หากปราศจากการพิจารณาในเรื่องของการจัดการในเชิงชุดรีดทางด้านเศรษฐกิจการเมือง (politico-economic exploitation) และการแสดงหรือสร้างอัตลักษณ์ตัวตนให้แก่ชาติอื่น (image representation) สิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการให้ความมั่นใจต่อไปนั่นก็คือ ความน่าเสียดายที่เกิดขึ้นในวงการการศึกษาการล่าอาณานิคมซึ่งมักมองแยกกันอย่างเด็ดขาดระหว่างเศรษฐกิจการเมืองและการสร้างอัตลักษณ์ สำหรับนักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ในสาขาดังกล่าวมักจะยกย่องอรรถาธิบายของสำนักมาร์กซิส (Marxist) ว่ามีความชอบธรรมและให้เหตุผลที่มีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งนั่นก็หมายความว่าอรรถาธิบายของการชุดรีดทางด้านเศรษฐกิจการเมืองภายใต้ระบบทุนนิยมที่เกิดขึ้นของ

จักรวรรดินิยมตะวันตกดูจะมีความสำคัญเป็นลำดับแรกในการศึกษาเรื่องดังกล่าว นักประวัติศาสตร์ที่มีศรัทธาแรงกล้าในสำนักของมาร์กซิส พ่อค่านิยม (Merchantilist) และเศรษฐกิจการเมือง ดูจะไม่เห็นด้วยกับบทบาททางด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการแสดงตน สิ่งที่ว่าด้วยอัตลักษณ์ และตัวตน และประณามฝ่ายหลังว่าไม่มีน้ำหนักเพียงพอในการมามีส่วนเกี่ยวข้องใน อรรถาธิบายว่าด้วยเรื่องการล่าอาณานิคม

อย่างไรก็ตาม ในการใช้อรรถาธิบายแต่เพียงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองแต่เพียงอย่างเดียวก็มิได้ทำให้ผู้ศึกษาได้เข้าถึงองค์รวมว่าด้วยเรื่อง อาณานิคมเช่นเดียวกัน ดังที่ข้าพเจ้าจะได้นำเสนอต่อไปในส่วนแรกของบทความ ซึ่งทั้งหมดนั้น ถ้าจะว่ากันไปแล้วก็เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียกว่าอำนาจ อำนาจในการสร้าง กดทับ และอุปโลกนสิ่งต่าง ๆ ขึ้นจนกลายเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับกัน อย่างกว้างขวาง ซึ่งมันอาจจะต้องเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เกี่ยวกับปัญหา ในการเข้าถึงองค์ความรู้ (epistemology) ของประเทศจักรวรรดินิยมตะวันตกเองซึ่งยังคงยึดเอาความเป็นศูนย์กลางและทำให้ทุกอย่างมามีศูนย์กลางที่ ตะวันตก (western centralization) ซ้ำร้ายในการสร้าง ปั้นแต่งและอุปโลกน ความรู้ขึ้นมาอย่างเผด็จการและผูกขาดว่าเป็นความจริงทั้งหมดแต่เพียงฝ่ายเดียว ของตะวันตกดูจะสร้างปัญหาที่เป็นผลจากอดีตมาถึงปัจจุบัน ปัญหานั้นก็คือสิ่งที่ เรียกว่าลำดับชั้นของโลก (global hierarchy) ซึ่งใช้ปัจจัยทางด้านชีวะอย่าง สี่ผิวเป็นอย่างน้อย มามีส่วนร่วมในการแบ่งโลกเอาอย่างหยาบ ๆ เป็นเขา-เรา พวกเขา-พวกเขา ซึ่งการแบ่งในลักษณะดังกล่าวดูจะสร้างปัญหาอยู่ไม่น้อยต่อ ปัญหาอคติทางเชื้อชาติ ซึ่งอาจนำไปสู่สงครามอันเป็นทางออกสุดท้ายในที่สุด และยิ่งไปกว่านั้น มันแลดูเป็นสิ่งที่น่าเหยียดหยันถ้าจะกล่าวไว้ที่นี้ก็ไม่ผิดนักว่า ปรัชญามนุษย์ข้อหนึ่งที่เคยบอกว่า มนุษย์นั้นควรได้รับศักดิ์ศรี และมีความ เท่าเทียมกันนั้น แลดูแล้วจะเป็นอุดมคติหรือไม่ ถ้าหากจะลองนำปรัชญา ดังกล่าวมามีส่วนร่วมในการอภิปรายถึงเหตุการณ์การล่าอาณานิคม

ในส่วนที่สอง ข้าพเจ้าจะพึงพอใจเป็นอย่างยิ่งถ้าท่านผู้อ่านจะรับฟังข้อเขียน ในส่วนนี้เป็นเพียงแค่การนำเสนอประเด็นตกเถียงที่ยังไม่ได้รับข้อยุติอันใด ข้าพเจ้าได้ให้ข้อสังเกตว่าการสร้าง สถาปนา อัตลักษณ์หรือตัวตนนั้นดูจะเป็นสิ่งที่ เป็นปรีกษณ์กับหลักการที่ว่าด้วยอำนาจอธิปไตย สำหรับอำนาจอธิปไตยนั้น ทางวงการศึกษาวิชาศาสตร์ได้ให้การยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน สิ่งที่ข้าพเจ้าได้ให้ความสนใจในการพิจารณาในเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ เช่น ความเหนือ-ความด้อย หรือ ความเหมือน-ความต่าง ฯลฯ นั้นก็เพื่อที่จะทำการเปิดประเด็นว่าการสร้างอัตลักษณ์จะได้มีผลกระทบอย่างไร ต่อการพังทลายลงของอำนาจอธิปไตยอย่างเป็นระบบ คือเป็นการพังทลายลงของอำนาจอธิปไตยของฝ่ายหนึ่งโดยอีกฝ่ายหนึ่งอย่างเป็นทางการเป็นผล และนั่นก็นำมาสู่ข้อสรุปที่รวบรัดอันหนึ่งว่า อำนาจอธิปไตยที่สมควรจะได้รับการเหนี่ยวไว้ของรัฐ ดินแดนหนึ่งๆ กลับถูกวาทกรรมทำลายลงอย่างไร้ความปราณี และขอเรียนท่านผู้อ่านตามสัจย์จริงว่างานเขียนในส่วนที่สองข้าพเจ้าได้รับการวิพากษ์อย่างหนักหน่วงว่า ละเลยความเป็นจริง ละเลยประวัติศาสตร์ข้อหนึ่งอย่างไม่น่าให้อภัย ซึ่งข้าพเจ้าก็น้อมรับโดยสุดดี ข้อวิจารณ์ที่น่ายินดีรับฟังนั้น จึงสมควรแบ่งปันให้รับฟังทั่วกันว่า ผู้วิพากษ์ได้กล่าวแก่ข้าพเจ้าว่าคำว่าอำนาจอธิปไตยมิใช่คำที่จะมาใช้กับดินแดนที่ถูกล่าอาณานิคมซึ่งมิได้มีสถานะเป็นรัฐ เพราะวาทกรรมรัฐแบบเวสต์ฟาเลียนั้นจำกัดจำเพาะแต่เพียงรัฐ มหาอำนาจจักรวรรดิในยุโรป การใช้คำว่าอำนาจอธิปไตยกับดินแดนที่มีได้มีสถานะเป็นรัฐ จะเป็นการยินยอมได้อย่างไร? ข้าพเจ้าจึงฝากให้ท่านผู้อ่านได้รับฟังความคิดในส่วนนี้และวิพากษ์วิจารณ์ได้ตามสะดวก โดยมีข้าพเจ้าเป็นเสมือนดวงประทีปทางวิชาการที่สว่างขึ้นและดับลงในบัดดลแต่เพียงนั้น

ในส่วนที่สาม หลายๆ ท่านอาจมีเข้าใจว่าด้วยเหตุผลใดที่ข้าพเจ้าได้เปลี่ยนหัวข้อบทความอย่างกระทันหัน และมาให้ความสนใจต่อการศึกษานโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาโดยจับพลัน และนำประหลาดอย่างยิ่งคง

มีการถามอยู่ไม่น้อยว่าจิตของข้าพเจ้านั้นวิปลาสหรือไม่ ด้วยเหตุใด เลนิน วิลสัน และนิชเซจึงมาเกี่ยวข้องกันได้ ในการตอบรับคำถามข้างต้นอย่างเหมาะสมนั้น ข้าพเจ้าจะได้ขอเปิดใจให้ท่านได้รับฟังว่า ข้าพเจ้าได้บังเอิญไปพบกับงานเขียนของนิชเซ ในงานของบรมครูผู้นี้แม้ใจความหลักจะได้กล่าวถึงการต่อต้านศาสนาคริสต์ แต่ข้อความนั้นเป็นการเตือนสติและเปิดทัศนคติใหม่ๆ ให้กับปัญญาของข้าพเจ้าอย่างดียิ่ง ข้าพเจ้ายังมีทันทีที่จะได้อ่านเนื้อหาที่แท้จริงเกี่ยวกับเรื่องศาสนาคริสต์ด้วยซ้ำ กลับต้องสะดุดใจในความนำที่นิชเซได้จารึกเอาไว้ อย่างตั้งใจ และใจความนั้นเป็นแรงบันดาลใจครั้งสำคัญต่อการถือกำเนิดประเด็นนำเสนอในส่วนท้ายสุดของบทความที่เกี่ยวข้องกับทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของข้าพเจ้า ในใจความนั้นขอให้ข้าพเจ้าได้แต่เพียงรับใช้ท่านผู้อ่านได้แต่เพียงการนำต้นฉบับภาษาอังกฤษมาให้ เพราะรู้สึกอับจนทางปัญญาที่จะแปลความอย่างสละสลวยจึงเห็นสมควรที่ท่านผู้อ่านแต่ละท่านจะได้ใช้ปัญญาของท่านในการแปลเอาเอง ใจความนั้นมีดังนี้

"The condition under which anyone understands me, and necessarily understands me, I know them only too well. Even to endure my seriousness, my passion, he must carry intellectual integrity to the verge of hardness. He must be accustomed to living on mountain tops-and to looking upon the wretched gabble of politics and nationalism as beneath him. He must have become indifferent; he must never ask of the truth whether it brings profit to him or fatality to him....He must have an inclination, born of strength, for question that no one has the courage for; the courage for the forbidden; predestination for the labyrinth. The experience of seven solitudes. New ears for new music. New eyes for what is most distant. A new

conscience for truth that have hitherto remained unheard. And the will to economize in the grand manner-to hold together his strength, his enthusiasm. ..Reverence for self; love of self; absolute freedom of self." (Friedrich W Nietzsche, preface to "The Anti Christ")

ในส่วนของบทความนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อความเขียนในส่วนที่สามนี้ ก็ได้มีการนำเอาไปเปิดประเด็นอภิปรายบ้างแล้ว ในกลุ่มอภิปรายเล็กๆ ที่ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ข้อสรุปที่ข้าพเจ้าน้อมรับไปปรับปรุง โดยมีได้มีข้อถกเถียงอันใดนั้นก็คือ ข้าพเจ้าขาดมุมมองบางอย่างที่รอบด้านเกี่ยวกับทัศนคติทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและอุดมการณ์ทางการเมืองและของผู้ว่าที่ได้มีบทบาทกำกับในวงการการศึกษา นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ และสหภาพโซเวียต

อันซึ่งจริง ๆ นั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการอภิปรายประเด็นอภิมนุษย์ และการประยุกต์ใช้กับวิลสันและเลนินว่า จริง ๆ แล้ว "สมควรเปิดประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นเรื่องนี้ออกมาหรือไม่" พูดให้ตรงมากขึ้นก็คือ "เป็นประเด็นที่ฟุ่มเฟือยและชวนให้เมื่อยต่อการถกเถียงหรือไม่" ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าและกลุ่มอภิปรายเล็กๆ จวบจน ณ ขณะนี้ก็ยังมิได้มีกำลังเพียงพอที่จะมาสร้างคำตอบในเรื่องนี้ได้ จึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะฝากประเด็นเหล่านี้ให้ท่านผู้อ่านได้พิจารณาต่อไป และสุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้วิจารณ์ของทางวารสารสังคมศาสตร์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และความเห็นในบทความของข้าพเจ้า ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าเปิดปัญหาทางวิชาการที่กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม และตั้งใจยิ่งว่าจะได้นำเอาคำแนะนำนั้นไปปรับปรุงแก้ไขตนเองต่อไปในภายหน้า

1. การขุดรื้อทางเศรษฐกิจการเมือง อัตลักษณ์ที่ถูกขุดรื้อ วาทกรรม: ปฐมกาลแห่งโสภณกรรม

ในทางปรัชญามนุษย์นั้น เรามักมีคำกล่าวคำหนึ่งซึ่งมักเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป นั่นคือ มนุษย์นั้นแม้มีความแตกต่างทางด้านชีวภาพ ภายภาพ ทว่าสิ่งที่มนุษย์มีร่วมกันนั้นก็คือ ศักดิ์ศรี และสิทธิในความเป็นมนุษย์ หรืออีกนัยหนึ่งเราอาจอ้างได้ว่า ศักดิ์ศรีและสิทธิต่าง ๆ เป็นสิ่งที่แบ่งแยกมิได้กับชีวิตของมนุษย์ ซึ่งท้ายสุดแล้วเราก็ได้สรุปคำกล่าวนั้นว่า "All men are created equal" แต่แล้วคำกล่าวนี้อีกดูเสมือนว่าจะพังทลายลงไปด้วยอำนาจแห่งวาทกรรมที่ถูกสร้างผ่านการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ อันซึ่งวาทกรรมนั้นมีอำนาจเพียงพอในการสร้าง ปรงแต่ง รวมถึงการนำเสนอสิ่งต่าง ๆ ไปในทางหนึ่งและผูกขาดว่าสิ่งนั้นเป็นความจริง เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ซึ่งการสร้างวาทกรรม/ภาษา นั้นดูจะมีอิทธิพลอยู่ไม่น้อยในการเป็นช่องทางให้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการทะยานขึ้นสู่อำนาจ โดยมากแล้ววาทกรรมที่พูดถึงเกี่ยวกับมนุษย์ก็มักจะได้รับมาจากการนำเอาความแตกต่างทางกายภาพ เช่น เชื้อชาติ(ตะวันตก-ไม่ใช่ตะวันตก) สีผิว(ความขาว-ความดำ) และความเหนือ-ความด้อย มาเป็นเส้นแบ่งระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง ข้าแล้วการสร้างวาทกรรม นั้นได้ส่งผลกระทบในวงกว้างซึ่งเป็นการขัดกันกับปรัชญาที่เป็นสมมติฐานเบื้องต้นที่ว่ามนุษย์นั้นมีความเท่าเทียมกันหากว่าด้วยเรื่องของศักดิ์ศรี อีกทั้งผลกระทบในทางองเดียวกันนี้ก็เป็นการแสดงออกมาซึ่งความเหนือกว่าของฝ่ายหนึ่ง (ตะวันตก/ความขาว) ที่มีต่ออีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมักถูกสร้างว่ามีความด้อยกว่า (นอกเหนือตะวันตก/นอกเหนือจากพรมแดนของความขาว) และจุดประสงค์ที่แท้จริงของการสร้างความแตกต่าง (นักสังคมวิทยาเรียกว่า binary opposition) เหล่านี้ขึ้นมาก็เพื่อเปิดพื้นที่ในการเข้าสู่อำนาจของฝ่ายแรก การครอบงำของฝ่ายแรกที่มีเหนือต่อฝ่ายหลัง และนั่นก็เป็นการสมควรที่จะกล่าวว่าวาทกรรมนั้นเป็นช่องทางหนึ่งที่แสดงออกถึงซึ่งลำดับชั้นของมนุษยชาติ ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการมองข้าม "ความจริง" ที่ว่า

มนุษย์นั้นมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน

ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะนำเอาประเด็นว่าด้วยสมมติฐานเกี่ยวกับมนุษย์มาทำการอธิบายให้ละเอียดก่อนที่จะได้นำเข้าสู่ประเด็นว่าด้วยการล่าอาณานิคมต่อไป ดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวในชั้นสมมติฐานทางปรัชญามนุษย์ไปบ้างแล้วว่า ศักดิ์ศรี ความเท่าเทียมกัน รวมถึงเกียรติยศเป็นสิ่งสัมบูรณ์ที่มนุษย์ได้รับมาจากธรรมชาติ แต่แล้ว ก็เป็นเรื่องน่าเศร้าอยู่ไม่น้อยที่มีประเด็นความรุนแรง ความน่ารังเกียจบางอย่างอันเป็นอำนาจทางภาษาที่ทำการแบ่งแยกมนุษย์อย่างหยาบ ๆ ว่ามีมนุษย์ที่มีความเหนือ และความด้อยโดยใช้ประเด็นทางชีวภาพอย่างเชื้อชาติ และสีผิวมาเป็นการแบ่งแยก

ดังนั้นด้วยความรุนแรงของวาทกรรมที่กระทำต่อมนุษย์โดยใช้เส้นแบ่งทางชีวภาพก็เป็นการทำให้ศักดิ์ศรีของมนุษย์นั้นได้ถูกมองข้ามไปอย่างน่าเสียดาย และยิ่งแย่ไปกว่านั้นจึงเท่ากับว่าลำดับชั้นของมนุษยชาตินั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์ เป็นผู้อุปโลกนขึ้นอย่างมิดต้องขวนสงสัย ในหลายต่อหลายครั้งที่ความคิดแบบแบ่งเขาแบ่งเรานี้ได้นำไปสู่ความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างมนุษยชาติด้วยกัน หากจะใช้ภาษาทางปรัชญาให้ชัดเจนขึ้นก็คือ สัณนิษฐานที่ไม่บริสุทธิ์ และนั่นเองก็อาจส่งผลให้ญาณวิทยาหรือการประมวลความรู้เกิดปัญหาในบั้นปลายได้เช่นกัน การประมวลความรู้และสรุปผูกขาดในบั้นปลายว่าเป็นความจริงนั้นจึงอาจเต็มไปด้วยอคติ และความไม่จริงปนอยู่ค่อนข้างมาก ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติจึงยังคงดำเนินอยู่ท่ามกลางความกำกวมและไม่จริงอยู่ร่ำไป ซึ่งหนึ่งในนั้นก็รวมประวัติศาสตร์ว่าด้วยการล่าอาณานิคมเข้าไปด้วย

วาทกรรมนั้นต้องได้รับการตรวจสอบอย่างจริงจังอันเนื่องมาจากว่ามันมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ว่าด้วยการล่าอาณานิคม แต่ในหลาย ๆ ครั้งมันเป็นสิ่งที่ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร หลายต่อหลายครั้งที่เราถูกตั้งคำถามว่า “อะไรคือการล่าอาณานิคม” เราก็มักจะตอบตามอคติที่เรามีมาจากการศึกษา การสั่งสอนโดยตำรากระแสหลักว่า การล่าอาณานิคมนั้น

เกี่ยวข้องกับเรื่องของอำนาจทางการเมือง เป็นปฏิบัติการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดินแดนอื่น ๆ โดยการใช้อำนาจทางการเมือง หรือก็อาจจะมีคำตอบอยู่ไม่น้อยที่มักจะกล่าวถึงอาณานิคมในทำนองที่ว่า อาณานิคมเป็นรูปแบบทางการเมืองแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการขูดรีดทรัพยากรและใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้ยังซึ่งประโยชน์เต็มที่ของประเทศที่ถูกล่าอาณานิคมโดยการควบคุมทางการเมืองของประเทศผู้ล่าอาณานิคม ซึ่งมุมมองในลักษณะดังกล่าวที่ได้ชี้แจงมาทั้งหมดนั้นมิใช่มุมมองที่มีความซับซ้อนแต่อย่างใด เพราะเป็นการมองการล่าอาณานิคมในกรอบว่าด้วยเรื่องอำนาจทางการเมือง และการขูดรีดทางเศรษฐกิจ ซึ่งข้าพเจ้าพึงใจที่จะเรียกว่า "การขูดรีดทางเศรษฐกิจการเมือง" (politico-economic exploitation)

คำตอบเกี่ยวกับการล่าอาณานิคมในแนวการศึกษาของกระแสหลักมักจะตอบว่า จุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้ล่าอาณานิคม โดยมากมักจะเป็นประเทศมหาอำนาจในขณะนั้น เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส ไม่จำเพาะแต่ว่าจะสนองซึ่งความเป็นมหาอำนาจของตนเอง หากรวมถึงความต้องการทางเศรษฐกิจอีกด้วย ประโยชน์อันสูงสุดของประเทศผู้ล่าอาณานิคม นั้นดูจะไม่เป็นอื่นใดนอกจากการได้มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร แร่ธาตุ และวัตถุดิบอันจำเป็นต่อความจำเป็นเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศผู้ล่าอาณานิคมเอง การมองการล่าอาณานิคมในลักษณะนี้เป็นมุมมองที่จำกัดและมีที่มาจากรูปแบบการเมืองสำนักสังคมนิยมอยู่อย่างค่อนข้างมาก กล่าวคือ การเพิ่มขึ้นของระดับความมั่นคงและความมั่งคั่งของชาติใด ชาติหนึ่งมักจะเป็นไปในเชิงสัมพันธ์กับการแผ่ขยายอำนาจทางการเมืองในระดับที่กว้างที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในทำนองเดียวกัน ประวัติศาสตร์การล่าอาณานิคมเองก็ไม่ได้หลุดพ้นไปจากกรอบที่ตั้งไว้โดยแนวการศึกษาของกระแสหลัก ซึ่งเชื่อว่าพันธะที่สำคัญของการเพิ่มพูนซึ่งระดับความมั่นคงและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจนั้นผันแปรไปในทิศทางเดียวกันกับการเพิ่มขึ้นของอำนาจทางการเมือง

ในช่วงระยะเวลาของการล่าอาณานิคม ฝ่ายที่ถูกล่าอาณานิคมมักจะได้รับความเห็นใจว่าเป็นเหยื่อผู้ไร้ทางสู้ อันเนื่องมาจากว่าดินแดนของพวกเขา นั้นได้ถูกล่วงละเมิดสิทธิไปอย่างน่าเห็นใจโดยผู้ก้าวร้าวจากนอกประเทศ ซึ่งผู้ก้าวร้าวในที่นี้ก็หมายถึงประเทศมหาอำนาจตะวันตก ในขณะที่เหยื่อผู้เคราะห์ร้ายก็หมายถึงดินแดนที่ในปัจจุบันรู้จักกันในนามของประเทศโลกที่สาม อันที่จริงแล้วประวัติศาสตร์ของฝ่ายหลังนั้นได้รับการล่องเกินทั้งทางด้านเศรษฐกิจการเมือง และภาพลักษณ์ของพวกเขาที่ถูกฝ่ายแรกสร้างแบบผิดๆ หรือ อัตลักษณ์ที่ถูกขูดรีด (image exploitation) กล่าวโดยง่ายก็คือ อัตลักษณ์ของพวกเขาที่ถูกล่วงละเมิด (the misrepresentation of the colonized identities) ดังนั้นเมื่อข้าพเจ้ากล่าวคำว่า การขูดรีด ความหมายในบทความนี้จึงหมายถึงการขูดรีดทั้งทางเศรษฐกิจการเมือง และการขูดรีดทางอัตลักษณ์ หากใช้อุปมาอุปไมยให้เห็นภาพโดยคร่าว ๆ ว่าการขูดรีดในแบบหลังนั้นหมายถึงอะไร ก็สามารถวาดภาพได้ว่าเป็นรูปแบบของ พระ กับ คนบาป ผู้มีอารยะ และ ผู้ไร้อารยะ หมอ และ ผู้ป่วยทางจิต ซึ่งการสร้างหรือพูดถึงอัตลักษณ์ในรูปแบบดังกล่าว นี้ได้เข้ามามีอิทธิพลและเปิดประเด็นต่อการเข้าใจเสียใหม่ต่อประวัติศาสตร์การล่าอาณานิคม

สำหรับผู้ที่สนใจในการศึกษาถึงเรื่องการเมืองว่าด้วยเรื่องอัตลักษณ์ คงเป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าหากเรามองย้อนกลับไปพิจารณาแนวทางการศึกษาอาณานิคมในแนวของการขูดรีดทางเศรษฐกิจการเมือง อรรถาธิบายทางเศรษฐกิจการเมืองดังที่ได้กล่าวมาคงจะสร้างภาพอย่างไม่ต้องชวนให้สงสัยเลยว่าอัตลักษณ์ของประเทศตะวันตกนั้นเปรียบเสมือนเป็นพวกชอบรังแก ช่มเหงผู้อื่น ผู้รุกราน และเป็นเสมือนโจร (ผู้ฉกฉวยทรัพย์สินของดินแดนอื่น) ในการนี้ อรรถาธิบายของเศรษฐกิจ การเมืองหากพิจารณาในประเด็นเชิงอัตลักษณ์แล้วก็ยังคงไม่ได้ให้เหตุผล (rationality) หรือ ความจำเป็นที่หนักแน่นพอต่อชาวตะวันตกเองในการมีการปฏิบัติการการล่าอาณานิคม นั่นคือ ความชอบธรรมใน

ทางการเมือง (political legitimacy) เพื่อการล่าอาณานิคมยังคงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ สงสัยว่าอยู่ที่ใด ยิ่งไปกว่านั้นยังนับเป็นช่องทางให้พลเมืองที่อยู่ในเมืองหลวง ตะวันตกผู้ซึ่งมีความฝักใฝ่ในจริยธรรมอย่างมากได้ตั้งคำถามต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติกรล่าอาณานิคมว่าการล่าอาณานิคมนั้นเป็นความประพฤติของคนเถื่อน และไร้ศีลธรรม ประเด็นดังกล่าวจะทำให้เจ้าหน้าที่เหล่านั้น (รัฐบาล) ต้องประสบปัญหาอยู่ไม่น้อยต่อการที่จะต้องให้ความมั่นใจต่อประชาชนของตนว่าการล่าอาณานิคมนั้นมีประโยชน์ ช่มเหง หรือการกระทำที่ไร้คุณธรรม หากแต่เป็น "ภารกิจ" ของชาวตะวันตกที่จะทำให้ผู้อ่อนแอเหล่านั้น ได้เกิดอารยะ (civilizing mission) ซึ่งคำกล่าวในลักษณะที่ขวนขวายน้อยกันนับเป็นการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองทั้งฝ่ายรัฐบาลและประชาชนของพวกเขาให้เกิดการยอมรับร่วมกันต่อการปฏิบัติภารกิจดังกล่าว ด้วยเหตุนี้การสร้างวาทกรรมขุดรื้ออัตลักษณ์ของฝ่ายหนึ่งโดยอีกฝ่ายหนึ่งจึงทำเพื่อสนองต่อจุดประสงค์อย่างแรกคือ เพื่อให้การล่าอาณานิคมเป็นไปอย่างราบรื่น และนอกจากนี้เพื่อให้การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในเมืองหลวงตะวันตกนั้นได้หนานุ้ยลงไป กล่าวอีกนัยหนึ่งคือวาทกรรมนั้นจึงเป็นสิ่งที่ขนานกับความชอบธรรมทางการเมืองซึ่งทำให้เกิดฉันทามติร่วมกันของทั้งฝ่ายรัฐบาลและพลเรือน อีกทั้งเราจะสังเกตได้ว่าบทบาทของวาทกรรมที่สร้างขึ้นนั้นได้สร้างภาพลักษณ์ให้ชาวตะวันตกนั้นเป็นผู้มีเมตตา (philanthropist) เป็นผู้ปลดปล่อยดินแดนอื่น เป็นภารกิจของคนใจบุญเอาเสียมาก ในประเด็นนี้เอง การสร้างขั้วสองฝักสองฝ่าย (dichotomy) จึงเป็นสิ่งที่เป็นอย่างองค์ประกอบหนึ่งของวาทกรรมกรล่าอาณานิคม อัตลักษณ์ของผู้ล่าอาณานิคมและผู้ถูกล่าจึงถูกสร้างมาเป็นขั้ว 2 ฝ่ายที่ตรงข้ามกันอย่างชัดเจน นั่นคือ ผู้ล่ากลับเป็นผู้มีอารยะ ผู้ถูกล่าเป็นคนไร้อารยะ มนุษยชาติได้ถูกแบ่งออกอย่างหยาบคายและเกิดลำดับชั้นระหว่างกัน แล้วคำกล่าวที่ว่าไม่มีความต่างระหว่างมนุษย์ (all men are created equal) ไปอยู่เสียที่ใดเล่า? ข้าพเจ้าเห็นว่ามันได้อันตรธานไป และนั่นเองก็คือปฐมฤกษ์

แห่งโคกนาฏกรรมที่ข้าพเจ้ากำลังกล่าวถึง

แนวความคิดที่ว่าการศึกษาการล่าอาณานิคมนั้นไม่ควรที่จะพิจารณาแต่จำเพาะรูปแบบของการใช้กำลังทางการทหารและการขูดรีดทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ให้พิจารณาถึงบทบาทของวาทกรรมในการครอบงำและสร้างอัตลักษณ์ด้วยนั้นเป็นผลงานที่ถูกบุกเบิกโดย เอ็ดเวิร์ด ซาอิด ในผลงานที่สำคัญของเขาที่ชื่อว่า **“Orientalism”** (ได้มีการแปลคำดังกล่าวเป็นภาษาไทยโดย อ.ไชยันต์ รัชชกุลว่า **“บูรพาคติศึกษา”** รายละเอียดโปรดดู **“วิพากษ์ Orientalism ของ Edward Said”** โดย ชัยยันต์ รัชชกุล) งานเขียนบูรพาคติศึกษาโดยการวิพากษ์ต่อวัฒนธรรมและธรรมเนียมทางวิชาการของประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส และอันซึ่งเป็นการวางรากฐานให้การศึกษานานหลังอาณานิคมศึกษา (postcolonial study) ในกาลเฉพาะนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการเพียงพอที่จะนำเอางานเขียนของซาอิด มาอภิปรายสองประเด็น เพื่อเป็นการส่งเสริมในสิ่งที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมา

ประเด็นแรกซาอิดได้กล่าวถึงความหมายของคำว่าบูรพาคติศึกษา (orientalism) และผู้ศึกษาในแนวบูรพาคติศึกษา (orientalist) ไว้ว่า **“ผู้ใดก็ตามที่ได้ทำหน้าที่สอน จารึกเล่าเรื่อง หรือทำวิจัยเกี่ยวกับโลกตะวันออก และได้มีการประยุกต์กับกลุ่มคนที่มีได้จำแนกว่าเป็นนักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา นักประวัติศาสตร์ หรือรวมถึงนักภาษาศาสตร์ โดยไม่เกี่ยงว่า จะเป็นการศึกษาโดยเฉพาะเจาะจงหรือการศึกษาทั่วไปก็ตามนั้น เรียกได้ว่าเป็นผู้ศึกษาในแนวบูรพาคติศึกษา และสิ่งที่พวกเขาทำ (วิจัย งานเขียน) ก็เรียกได้ว่าเกี่ยวข้องกับ การเป็นหนึ่งในบูรพาคติศึกษา หากลองนำคำดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับนิยามอย่าง Oriental Studies หรือ area studies มันเป็นความจริงที่จะต้องบอกว่านิยามของ Orientalism นั้นน้อยนักที่จะได้รับความนิยมโดยผู้เชี่ยวชาญในปัจจุบันเนื่องด้วยเหตุผลควบคู่กันที่ว่ามันเป็นคำที่กำวมและมีความกว้างมากเกินไป และรวมถึงมันเป็นการเติมเต็มลัทธิอาณานิคมของยุโรปในศตวรรษ**

ที่ 20 อีกทั้งยังไม่ได้มีการเขียนตำรา และการจริงจังกับคำว่า "ตะวันออก" โดยอาศัยมุมมองใหม่ของผู้ศึกษาในแนวบูรพาคติศึกษาในฐานะผู้ที่มีความชอบธรรมเป็นหลักในการศึกษา ประเด็นในที่นี้ก็คือว่าแม้คำว่า Orientalism จะไม่ได้มีการรอดพ้น (ไม่ได้รับการยอมรับ) เหมือนที่ครั้งหนึ่งมันได้รับ คำดังกล่าวก็ยังคงสว่างไสวอยู่ในแวดวงวิชาการผ่านทางคำสอนต่างๆ และวิทยานิพนธ์ซึ่งในตัวของมันเองได้กำหนดเกี่ยวกับความเป็นตะวันออก และเรื่องราวเกี่ยวกับดินแดนตะวันออก"

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ "Anyone who teaches, writes about or researches the orient, and this applies whether the person is an anthropologist, sociologist, historian, or philologist, either in its specific or its general aspects, is an Orientalist, and what he or she does is Orientalism. Compared with Oriental Studies or area studies, it is true that the term Orientalism is less preferred by specialists today, both because it is too vague and general and because it connotes the 20th century European colonialism. Nevertheless books are written and congresses held with "The Orient" as their main focus, with the Orientalist in his new or guise as their main authority The point is that even if it does not survive as it once did, Orientalism lives on academically through its doctrines and theses about the Orient and the Oriental.")

ในประเด็นที่สอง ข้อวิพากษ์ของชาอิดที่มีต่อการล่าอาณานิคมของอังกฤษและฝรั่งเศสนั้นเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่สนใจในการศึกษาประวัติศาสตร์ การล่าอาณานิคมและลัทธิอาณานิคมในมุมมองของการแสดงอัตลักษณ์ (image representation) บริบทในการสร้างตำราและวรรณกรรมของตะวันตก

แนวความคิดของชาตินิยมเป็นการสวนทางกันอย่างมากกับบรรดาธิบายกระแสหลัก (orthodox narrative) อย่างพ่อค่านิยมและมาร์กซิสซึ่งมักจะอธิบายการล่าอาณานิคม ในฐานะการใช้การแทรกแซงทางเศรษฐกิจเพื่อขยายตลาดของตนเองในต่างแดน เพื่อควบคุมช่องทางเศรษฐกิจของประเทศตะวันตก รวมถึงการบูรีศรัทธาจากต่างแดนและนำมาสนับสนุนอำนาจทางการทหารของเจ้าจักรวรรดิ ในทางกลับกันแนวความคิดของชาตินิยมจะเน้นที่การขยายบทบาทของวาทกรรมตะวันตกในเรื่องว่าด้วยการทำให้ "อัตลักษณ์ของชาวตะวันออกเป็นสิ่งที่เที่ยงแท้และศึกษาได้" (theorizing the Oriental's image) ผ่านทางอำนาจของสถาบันการศึกษา การศึกษาในโรงเรียน และประชาสังคม ในแนวคิดแบบกรัสมี่ (Gramscian's sense) ทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของตะวันออกที่เที่ยงแท้ นี้ได้รับการสนับสนุนในเมืองหลวงของเจ้าจักรวรรดินิยมตะวันตก โดยใจความก็คือ พวกตะวันออกนั้นเป็นพวกไร้เหตุผลและมีการกระทำเหมือนทารกและมีความต่างจากตะวันตก ด้วยเหตุนี้ชาวตะวันตก จึงหมายถึงชาติที่มีเหตุผล มีคุณธรรม มีความเป็นผู้ใหญ่และวุฒิภาวะสูงกว่า และมีความปกติ (the oriental is irrational, depraved, childlike, "different"; thus the European is rational, virtuous, mature, "normal.") ในกรณีประเด็นของชาติ ก็คือว่า "ความรู้เกี่ยวกับตะวันออกนั้นถูกสร้างโดยตะวันตก และพูดเองเองโดยตะวันตก ในทางปรัชญาก็คือ ภาววิทยา (ontology) รวมถึงวิธีการเข้าถึงความรู้ (epistemology) ที่ไม่บริสุทธ์ที่ข้าพเจ้าได้เอ่ยไว้ตอนต้น ในการนี้โรเบิร์ต ซี ยังค์ (Robert C Young) ได้ตีความความคิดของชาติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการล่าอาณานิคมไว้ดังนี้

“มันน่าจะเป็นการกล่าวที่อยู่เหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมดที่ว่า แนวคิดบูรพาคติศึกษานั้นได้อยู่ในฐานะที่เป็นวาทกรรมอันเข้าใจได้ทั่วไป และวาทกรรมนี้ได้เปิดโอกาสให้ได้มีการสร้างกระบวนทัศน์หลักหนึ่ง อันซึ่งรูปแบบทางวัฒนธรรมของอาณานิคมและอุดมการณ์จักรวรรดินิยมได้สามารถถูกทำการ

วิเคราะห์ได้และสนับสนุนให้แนวคิดบูรพาคติตะวันออกได้ประสบผลสำเร็จอย่างชัดเจน นั่นคือเป็นการสร้างรูปแบบทางการตั้งคำถามท้าทายใหม่ ๆ ให้แก่แวดวงวิชาการ ในขณะที่แนวคิดกระแสหลักอย่างมาร์กซิสม์ได้ชี้ชัดจนอย่างถูกต้องถึงแนวคิดเบื้องต้นทางเศรษฐกิจเพื่อสนองให้เกิดพัฒนาการต่อลัทธิอาณานิคมและลัทธิจักรวรรดินิยม ความหลากหลายของเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ความแตกต่างทางประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ระหว่างดินแดนอาณานิคมนั้นได้ให้ความหมายว่า (สิ่งเหล่านี้) ไม่ได้เป็นการเปิดพื้นที่การวิเคราะห์ในด้านผลกระทบทางวัฒนธรรมที่มีต่อการล่าอาณานิคม การใช้แนวคิดว่าด้วยวาทกรรมของชาวอินเดียนั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงรูปแบบทางความรู้ที่ถูกสร้างด้วยรูปแบบเฉพาะทางภาษาอันซึ่งเป็นการกล่าวซ้ำ ๆ ถึงข้อสมมติฐานทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นการทำให้บูรพาคติศึกษาและการศึกษาประวัติศาสตร์การล่าอาณานิคมได้เปิดประเด็นวิเคราะห์ในฐานะที่เป็นผลผลิตทางอุดมการณ์ที่สร้างสรรค์จากสารบบหลายรูปแบบของตะวันตกและอันเป็นผลผลิตโดยตรงจากสถาบันระเบียบวิธีการและภูมิภาคศึกษาที่หลากหลายของตะวันตกเอง”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ “It was above all (that) the idea of Orientalism as a discourse in a general sense that allowed the creation of a general conceptual paradigm through which the cultural forms of colonial and imperial ideologies could be analysed, and enabled Orientalism to be so outstandingly successful, to establish a whole new field of academic inquiry While orthodox Marxist accounts had correctly emphasized the primacy of the economic in the development of colonialism and imperialism, the diversity of economic conditions, the historical and geographical differences between colonies(how to compare, for example, the United States with India?) meant that there was

no other general schema through which the particularity of cultural affects of colonialism and imperialism could be analysed. Said's use of the notion of a discourse to demonstrate the way in which the forms of knowledge were constructed within a particular kind of language, which in turn was replete with all sorts of cultural assumptions, enabled Orientalism; and colonialism more generally, to be analysed as an ideological production across different kinds of (Western) texts produced from a wide range of different institutions, disciplines and geographical areas.")

หากจะให้กล่าวกันตามจริงแล้ว ชาติดเองก็ได้มีทัศนคติที่ค่อนข้างชัดเจนต่อเหล่าสาวกของบูรพาคดีศึกษา (กลุ่มนักวิชาการผู้ซึ่งสร้างความรู้เกี่ยวกับตะวันออกในระเบียบวิธีที่เร่งรัดและมีอคติเอาแต่เพียงฝ่ายเดียว) กฎระเบียบรวมถึงทฤษฎีที่สร้างให้อัตลักษณ์ของตะวันออกว่าเป็นอย่างหนึ่งและเป็นอย่างอื่นที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ว่าอัตลักษณ์ของตะวันออกนั้นได้ถูกสถาปนาว่าเป็นพวกไร้เหตุผลและมีพฤติกรรมเหมือนเด็ก การสร้างอัตลักษณ์ของตะวันออกผ่านวาทกรรมตะวันตกเช่นนี้เป็นการสะท้อนให้ผู้ศึกษาได้เห็นถึงความคิดแบบเหยียดเชื้อชาติของตะวันตก อย่างค่อนข้างชัดเจน ในขณะเดียวกัน ตะวันตกเองก็มักจะมองเห็นตนเองในฐานะขั้วตรงข้ามโดยกล่าวว่าชาติของตนนั้นเป็นผู้มีเหตุผล สมัยใหม่ และความขาวเท่านั้นที่สะท้อนถึงความแข็งแกร่งและนั่นจึงนำไปสู่การแบ่งลำดับชั้นของมนุษยชาติด้วยน้ำมือของมนุษย์เสียเอง ซึ่งเป็นการผิดธรรมชาติเอาเสียอยู่มาก ธรรมชาติไม่ได้สร้างมนุษย์มาไม่เท่าเทียมกันแต่มนุษย์ต่างหากที่สร้างความรู้สึกลึกต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้น โดยเฉพาะทางพิจารณาในยุคของการล่าอาณานิคมแล้วก็ดูจะปฏิเสธความข้างต้นเสียทั้งหมดมิได้ เพราะเราไม่ควรมองข้ามความจริงที่ว่าพลเมืองผิวขาวในดินแดนของผู้ล่าอาณานิคม

กิติหรือพลเมืองผิวดำของดินแดนผู้ถูกล่าอาณานิคมก็ตาม สิ่งที่พวกเขามีร่วมกันคือความเป็นมนุษย์ มิใช่ มนุษย์กับ อมนุษย์ คนมีเหตุผลกับคนไร้เหตุผล ฯลฯ กล่าวโดยย่อก็คือแนวคิดแบบ binary opposition ที่สอดแทรกเข้ามาในวาทกรรมนั้นเป็นสิ่งที่หยาบคาย เพราะมันรังแต่จะทำให้มนุษย์ปราศจากซึ่งความเป็นธรรมชาติที่แท้จริงของพวกเขา วาทกรรมอันเป็นผลพวงที่สำคัญของคนผิวขาวผู้ซึ่งมีเจตน์จำนงสู่อำนาจ วาทกรรมเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับคนผิวขาวผู้ล่าอาณานิคมในการสนองตัณหาของตน ดังที่กล่าวแล้วเพราะว่ามันสร้างความชอบธรรมทางการเมืองและฉันทามติระหว่างพลเรือนและรัฐบาลในเมืองหลวงของตะวันตกเองเหตุผลดังกล่าวก็คือคำว่าหน้าที่ของคนขาวในการปลดปล่อยคนดำที่ไร้เหตุผลและพฤติกรรมเหมือนเด็กเหล่านั้น สำหรับตัวเขาเองแล้วพวกสาวกของบูรพาคติศึกษาไม่ว่าจะเป็น ซิลเวลล์ เดอร์ เซซี (Silvestre de Sacy) เออร์เนสต์ รีแนน (Ernest Renan) และรวมถึงบทกลอนที่ประพันธ์โดยฟลอเบิร์ต (Flaubert) และโจเซฟ คอนราด (Joseph Conrad) นั้นได้ถูกจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรมการล่าอาณานิคม อันซึ่งไม่ว่าจะเป็นนวนิยายรวมถึงบทกลอนที่แต่งโดยบุคคลเหล่านี้

สำหรับชาวดัตช์แล้วนับเป็นการสะท้อนให้เราเห็นถึงความเป็นชาตินิยมอคติ การเหยียดเชื้อชาติและการสร้างองค์ความรู้ชุดของความจริงขึ้นมาในการเน้นย้ำถึงชั่วตรงข้ามเป็น ขาว-ดำ ผู้มีเหตุผล-ไร้เหตุผล ซึ่งฝ่ายแรกมักหมายถึงตะวันตกและฝ่ายหลังมักหมายถึงตะวันออก พวกเขาไม่ใช่วะวันตกอยู่รำไป และด้วยอำนาจของวาทกรรมนี้เองที่เป็นโอบอ้อมทางไปสู่คำว่าฝ่ายแรกต้องดูแลฝ่ายหลัง จนเกิดเป็นคำว่าภารกิจเพื่อขยับขยายความมีอารยะโดยคนขาวให้แก่โลกของคนดำ ซึ่งนับดูจะเป็นความชอบธรรมทางการเมืองอย่างดีในการปฏิบัติ การล่าอาณานิคมเพราะตอนนี้มันทำให้นิยามคำว่า ล่าอาณานิคมแปรสภาพเป็นความหมายใหม่เสียแล้ว มิได้หมายถึงการข่มเหงข้ามชาติ ข้ามดินแดนอีกต่อไป แต่มันผูกพันกับคำว่า การพัฒนาเพื่อความสมัยใหม่ (modernization) และ

สิ่งที่ไม่ควรลืมเลยก็คือ อำนาจของวาทกรรมที่สร้างมนุษย์แบ่งหยาบ ๆ เป็นสองฝ่ายนับเป็นการมองข้ามธรรมชาติ สัจธรรมที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีของมนุษยชาติ

อาศัยจากข้อโต้แย้งของซาฮิดแล้วจึงเป็นการเปิดประเด็นใหม่ต่อการศึกษากล้าอาณานิคมว่ามีควรที่จะยึดติดกับการศึกษาในกระแสหลักที่มักเน้นย้ำถึงการบริหารทางการเมืองเหนือดินแดนอื่น การขูดรีดทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว ดังที่ซาฮิดได้เน้นย้ำถึงอัตลักษณ์ของตะวันตกที่มักจะถูกสถาปนาผ่านทางวาทกรรมว่าเป็นพวกด้อย ในขณะที่ตะวันตกผู้ล่าอาณานิคมนั้นมักจะเป็นคนที่เหนือกว่า นอกจากนี้ นับเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงข้อถกเถียงที่ว่าประวัติศาสตร์การล่าอาณานิคมนั้นไม่ใช่แต่เพียงเรื่องราวการล่าอาณานิคม แต่เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบของผู้มีอารยะ เป็นเรื่องของการพัฒนาคนด้อย แต่ทว่า ประวัติศาสตร์ในแนวทางดังกล่าวนี้ นับเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเสแสร้งของตะวันตกเสียมากกว่า เนื่องด้วยเหตุว่าการปกครองโดยใช้กำลังทางทหาร การขูดรีดทางเศรษฐกิจต่อดินแดน ที่ถูกล่าอาณานิคมนั้น พฤติกรรมเหล่านี้กลับไม่ถูกยอมรับว่าเป็นการรังแกแต่เป็นการสั่งสอนให้ชนพื้นเมืองเหล่านั้นมีพัฒนาการในทิศทางเดียวกับตะวันตก เป็นประวัติศาสตร์ของผู้ที่คิดจะกอบกู้คนเหล่านั้นจากสภาพที่ไม่ได้พูดไม่ได้เกิด พวกตะวันตกได้ถือว่าตนได้เล่นบทบาทของคุณครู หมอรักษาคนไข้ มากกว่าที่จะเป็นคนพาลพวกที่ขบข่มเหงผู้อื่น ประวัติศาสตร์ในการล่าอาณานิคมจึงถูกพูดว่าเป็นประวัติศาสตร์เพื่อการพัฒนาสู่ความสมัยใหม่มากกว่าที่จะเป็นการล่าอาณานิคม ซึ่ง ณ ประเด็นนี้ เคียร์แนน (Kiernan) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า

“ในช่วงศตวรรษที่สิบเก้า ได้มีความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาว่า การแผ่ขยายอำนาจนั้นควรจะมีจุดประสงค์บางประการ จุดประสงค์ที่อยู่เหนือความกระหายละโมภซึ่งท้ายสุดได้แสดงออกในวลีของภารกิจเพื่อความมีอารยะ ดินแดนที่มีความล้าหลังต้องได้รับความมีอารยะและยุโรปเองก็จะได้ผลผลิตซึ่งยุโรปหมายปอง”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ In the nineteenth century there was again a feeling that expansion ought to have some ideal purpose, a goal beyond sordid greed which came to be expressed in the phrase "civilizing mission" Backward lands would be given civilization, in return for the product wanted by Europe")

ข้อแตกต่างระหว่างผู้ล่าอาณานิคมและผู้ถูกล่ามันได้มีการแปรรูปโดยใช้ภาษาทางวัฒนธรรมศึกษาคือ "ตัวตนกับความเป็นอื่น" โดยการแบ่งเอาอย่างหยาบ ๆ ว่าอัตลักษณ์ของผู้ล่ามันอยู่เหนือกว่าผู้ถูกล่า จากนั้นก็ใช้ภาษาให้ฝ่ายแรกแลดูว่าตนเป็นผู้มีคุณธรรมโดยการกล่าวว่าเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายแรกที่อยู่เหนือฝ่ายหลังในกรที่จะต้องทำให้ฝ่ายหลังมีอารยะขึ้นมา แต่ประเด็นที่น่าสนใจ ณ ที่นี้ก็คือองค์ความรู้เกี่ยวกับตะวันออกในสังคมตะวันตก ช่วงเวลานั้นเป็นชุดแห่งเงื่อนไขที่ซับซ้อน อันเป็นผลทำให้ความเป็นตะวันออกนั้นถูกพูดถึงโดยตะวันตก กำกับโดยตะวันตก ประวัติศาสตร์ของตะวันออกที่ถูกสร้างโดยตะวันตกประเด็นสำคัญนั้นเห็นสมควรจะอยู่ที่ว่าผู้ศึกษาประวัติศาสตร์การล่าอาณานิคมนั้นสมควรที่จะพิจารณาและตั้งคำถามใหม่ว่าบูรพาคติศึกษานั้นมีความเป็นศาสตร์หรือไม่ และผู้ศึกษาเคยได้สำเนียงหรือไม่ว่าบูรพาคติศึกษานั้นแท้จริงแล้วก็เป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรมตะวันตกที่สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับตะวันออกหรือไม่ ซาอิดได้กล่าวถึงการสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับตะวันออกโดยประยุกต์จากแนวคิดของ Michel Foucault ว่า ความเป็นตะวันออกนั้นได้ถูกจัดการ ควบคุมและจัดเก็บโดยพวกผู้ศึกษาในแนวบูรพาคติตะวันออกเอง ซาอิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรจะเน้นย้ำถึงเอกสาร ตำราที่พวกผู้ศึกษาเกี่ยวกับตะวันออกได้ทำการแสดงหรือพูดไว้ (representation) ในระดับหนึ่งแล้วอาจถือได้ว่าเป็นการไม่สุภาพที่ตำรา วิทยานิพนธ์ เอกสารเหล่านั้นมิได้กล่าวถึงความเป็นตัวตนที่แท้จริงเกี่ยวกับตะวันออก นอกจากนี้พวกผู้ศึกษาเหล่านั้นได้ใช้กลเม็ดเทคนิควิธีการได้การแสดงผลภาพลักษณ์เกี่ยวกับตะวันออกว่า ความเป็น

ตะวันออกที่ถูกพูดโดยวาทกรรมตะวันออกนั้นได้มีความชัดเจนแน่นอนและเปลี่ยนแปลงมิได้ ซึ่งนั่นก็คือสิ่งที่บทความของข้าพเจ้ากำลังจะพูดถึงว่าอัตลักษณ์ที่ถูกขูดรีดเพื่อจุดประสงค์ของตะวันตกที่จะหยานสู่อำนาจ และหาความชอบธรรมในการทำให้การล่าอาณานิคมนั้นมีเหตุผลรองรับสนับสนุนที่ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้จึงควรรับฟังโรเบิร์ต ยังค์ อีกครั้งเพื่อเป็นการยืนยันความข้างต้น

“พวกตะวันออกนั้นได้ถูกสร้างภาพลักษณะเชิงอุดมการณ์ซึ่งมิได้มีความเกี่ยวเนื่องกับความเป็นจริง ไม่มีทางที่จะมีความเป็นตะวันออกที่แท้จริงเนื่องด้วยเหตุว่าตะวันออกนั้นโดยตัวมันเองแล้วเป็นสิ่งที่สร้างที่สถาปนาโดยนักบูรพาคดีศึกษาชาวตะวันตก บูรพาคดีศึกษาเป็นตัวให้ความหมายซึ่งสิ่งที่ถูกให้ความหมายนั้นได้มีความเกี่ยวเนื่องแค่จำเพาะกับการจินตนาการเกี่ยวกับตะวันออกโดยตะวันตก”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้” The Orient, in other words, has now become an ideological representation with no corresponding reality There can be no “real” Orient because “the Orient” is itself an (Western) Orientalist construction. Orientalism was a signifier whose signified corresponded only to a western fantasy world, the Orient”.)

และยิ่งไปกว่านั้นเมื่ออัตลักษณ์ของชาวตะวันออกได้ถูกขูดรีด ถูกบิดเบือนไปแล้วว่าเป็นคนเถื่อน ไร้เหตุผล จนกระทั่งเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับอีกฝ่ายที่บอกว่าตนเองนั้นเป็นผู้ที่นำพาเอาความเป็นอารยะมาให้ จึงเท่ากับว่าวาทกรรมนั้นได้สนับสนุนต่อการล่าอาณานิคมและการมีจักรวรรดินิยมเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ มาร์ค บี ซอลเตอร์ (Mark B. Salter) ได้กล่าวเหน็บแนมไว้อย่างกระต๋ัดรัดว่า ความตึงเครียดเกี่ยวกับการล่าอาณานิคมและลัทธิจักรวรรดินิยมที่เกิดขึ้น เป็นผลมาจาก

“อัตลักษณ์ที่กล่าวถึงความเดือน พวกเดือน (ในที่นี้หมายถึงชาว ตะวันออก) นั้นเป็นพวกชอบความรุนแรง และไร้เหตุผลโดยธรรมชาติอยู่แล้ว การปกครองโดยจักรวรรดินิยมนั้นแม้จะมีความรุนแรงก็ตาม กลับเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น และเป็นเหตุผลด้วยคำว่า การทำให้ชาวตะวันออกมีอารยะ”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ “The image of the barbarian clearly illustrates this tension. Barbarians were, by nature, violent and irrational. Imperial rule, though violent itself, was rational and justified by the civilizing mission.”)

ด้วยเหตุนี้ การสร้างข้าวตรงข้ามที่มีเสถียรภาพแบบแบ่งอย่างหยาบๆ นั้นนอกจากจะเป็นการสร้างลำดับขั้นของมนุษย์โดยมนุษย์ ซึ่งผิดธรรมชาติแห่ง ปรัชญามนุษย์แล้ว ยังถือเป็นวาทกรรมที่เหมาะสมต่อการเป็นเหตุเป็นผลเพื่อ ปฏิบัติการล่าอาณานิคม อันที่จริงแล้วอัตลักษณ์ของตะวันตกนั้นได้มีการคาบ เกี่ยวกันของอัตลักษณ์ซ้อนสองรูปคือ เป็นทั้งโจรและเป็นพระ ดังที่เราได้ทราบดี ลักษณะของโจรนั้นจะเป็นพวกฉวยโอกาสและบุคลิกลักษณะพื้นฐานของโจรนั้น ก็มักจะเป็นพวกชอบบุกรุก ก้าวร้าว และชอบซูดริต ซึ่งตรงกันข้ามกับอัตลักษณ์ ของพระอันแลดูแล้วจะสร้างความน่าดึงดูดและชวนให้หลงใหลได้ปลื้มเสีย มากกว่า ลักษณะที่เต็มไปด้วยความใจบุญ เมตตากรุณาและชอบช่วยเหลือผู้อื่น ดังนั้นหากชาติใดก็ตามที่สามารถสร้างภาพว่าตนเองนั้นเป็นพระผู้ใจบุญได้จึงนับ ได้ว่าเป็นการส่งผ่านหรือให้ชาติอื่นได้รับรู้ถึงความรู้สึกดี ๆ ไปทั่วโลก และด้วย ผลลัพธ์ ณ ที่นี้เอง หากมองในแง่ประวัติศาสตร์การล่าอาณานิคมแล้ว จึง สมควรที่อัตลักษณ์ของความเป็นพระจะได้เอบอ้อมไปทั้งในประเทศของเจ้า อาณานิคมและดินแดนที่พวกเขาเข้าไปยึดครอง ดังนั้น อาศัยจากอัตลักษณ์ของ ความเป็นพระผนวกกับการสร้างวาทกรรมจึงเป็นเหตุผลที่น่าดึงดูดและนำไปสู่การเกิดขึ้นของความชอบธรรมทางการเมืองในการล่าอาณานิคม

เป็นสิ่งที่เราต้องยอมรับว่าอธิบายเกี่ยวกับการบูดรีดทางเศรษฐกิจ การเมืองซึ่งอธิบายโดยทัศนะของพ่อค้านิยมและพวกมาร์กซิสต์นั้นเป็นคำอธิบายที่มีน้ำหนักพอสมควรในตัวเอง อันเนื่องจากว่าเป็นการปฏิเสธไม่ได้อีกเช่นกันว่าความตั้งใจที่แท้จริงของผู้ล่าอาณานิคมก็คือการควบคุมช่องทางลำเลียงทรัพยากรทางเศรษฐกิจของดินแดนที่ถูกล่าอาณานิคมเหล่านั้น แต่ประเด็นที่ขัดแย้งในตนเองในก็ยังคงมีอยู่ เพราะการบูดรีดทรัพยากรเศรษฐกิจและการใช้กำลังทางทหารในดินแดนเหล่านั้นเป็นการสร้างอัตลักษณ์หรือเป็นตัวบ่งบอกที่ตัวอัตลักษณ์ของเจ้าอาณานิคมเองที่มีความเป็นโจร เป็นพวกชอบใช้กำลัง ซึ่งนับเป็นการทำลายซึ่งเกียรติภูมิของชาติและศักดิ์ศรีของตะวันตกเอง Aime Cesaire ได้ใช้คำว่ามันเป็นผลกระทบบูมเมอแรงที่เกิดขึ้นกับตะวันตกเอง แต่นักวิชาการสายสังคมนิยมในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและพวกมาร์กซิสต์เองก็ดูจะไม่ยินยอมกับการพูดถึงเงื่อนไขของการสร้างอัตลักษณ์ พวกเขาเล็งเห็นว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรมดูจะไม่มีน้ำหนักเพียงพอต่อการอธิบายประวัติศาสตร์ในเรื่องดังกล่าว พวกเขาเล็งเห็นว่าความชอบธรรมทางการเมืองเพื่อการล่าอาณานิคมนั้นมิจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องของวาทกรรมก็ได้ เพราะการล่าอาณานิคมนั้นก็เป็เหตุผลเพียงพอในตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อความมั่งคั่ง การขยายตลาดและเพื่อความอยู่รอดของจักรวรรดิอยู่แล้ว พวกเขาเองก็ได้ให้เหตุผลที่น่าฟังไม่ว่าจะเป็นเหตุผลที่ว่า การล่าอาณานิคมทางเศรษฐกิจต่อดินแดนที่ไม่ใช่ตะวันตกนั้น อันที่จริงแล้วทำไปเพื่อสนับสนุนต่อความอยู่รอดของความเป็นจักรวรรดินิยมของอังกฤษ และฝรั่งเศสเองที่จะต้องแข่งขันกับอาณานิคมอื่น ๆ ในยุโรปอีกต่อไป รวมถึงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของเจ้าอาณานิคมกับดินแดนที่พวกเขายึดครอง ซึ่งดูแล้วจะเป็นมุมมองที่สะท้อนถึงความเป็นจริงมากกว่าที่จะมาพิจารณาเรื่องอัตลักษณ์ วาทกรรม และปัจจัยด้วยวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตามแนวทางของการเมืองเรื่องอัตลักษณ์แล้ว พฤติกรรมดังกล่าวก็ยังคงเป็นรูปแบบของโจรและยังไม่ได้สร้างความรู้สึกว่าด้วย

คุณธรรมขึ้นมาในระหว่างประชากรและรัฐบาลของประเทศเจ้าอาณาจักรม ซึ่งความรู้สึกว่าด้วยคุณธรรมเพื่อสนองต่อการล่าอาณาจักรมจะทำได้ผ่านทาง วาทกรรมทางการเมืองดังที่เราได้กล่าวมาแล้ว และแลดูจะนับเป็นการส่งเสริม การล่าอาณาจักรมให้มีความชอบธรรมที่เพิ่มมากขึ้นจากอรรถาธิบายของ นักสังคมนิยม พอลคานินิยม และมาร์กซิส และนั่นก็เป็นจุดประสงค์ของบทความนี้ ที่ต้องการทำความเข้าใจและตั้งคำถาม ต่อเรื่องราวการล่าอาณาจักรมเสียใหม่ มิได้ต้องการที่จะปฏิเสธอรรถาธิบายของกระแสหลัก ข้าพเจ้ากลับรู้สึกว่สิ่งที่ ข้าพเจ้านำเสนอนั้นกลับเป็นการช่วยให้กระแสหลักขยายเหตุผลในนิทานเรื่องนี้ เสียมากกว่า ข้าพเจ้าขอยืนยันว่าอรรถาธิบายของกระแสหลักนั้นสร้างอัตลักษณ์ ทางอ้อมให้เป็นที่รู้สึกโดยทั่วกันว่าประเทศตะวันตกมีความเป็นโจร และผู้บุกรุก แต่วาทกรรมว่าด้วย คนมีเหตุผลและไร้เหตุผล คนขาวกับคนดำ และการสร้าง ขั้วตรงข้ามของผู้ล่าอาณาจักรม และผู้ถูกล่าเพื่อให้เกิดลำดับชั้นทางมนุษยชาติ เป็นการสนองต่อแนวคิดคุณธรรมที่ถูกพูดอย่างถูกสมควรฟังอย่างมีสติให้ดีว่า เป็นการกิจที่เต็มไปด้วยจิตกรุณา เมตตาธรรม เพื่อขยายอารยะแก่ชาว อาณาจักรมจริงหรือ แต่อรรถาธิบายในแนวนี้ เป็นการทำให้การล่าอาณาจักรม นั้นมีความชอบธรรมในเชิงคุณธรรมมากขึ้น พร้อมทั้งเป็นการหยุดเสียงวิพากษ์ วิจารณ์ รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่อาณาจักรมที่ปฏิบัติภารกิจอยู่ต่างแดน รวมถึง เป็นการสร้างอัตลักษณ์แบบพระให้รู้สึกดีอีกด้วย

จึงเป็นการสมควรที่จะพูดว่าการสร้างวาทกรรมนั้นเป็นเพียงแค่วิธีการ ในการสนองต่ออำนาจ และความชอบธรรมของตะวันตกในการปฏิบัติกรล่า อาณาจักรมในต่างแดน ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างการขยาย ดินแดนการขยายตัวทางเศรษฐกิจการเมืองโดยใช้วิธีการรุนแรงนั้นก็เพื่อสนอง ต่อผลประโยชน์ของเจ้าอาณาจักรมทั้งสิ้น ขณะที่ฝ่ายที่นำสงสารก็มักจะเป็นกลุ่ม คนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ กลุ่มคนที่มรดกอันล้ำค่าของพวกเขาได้สูญหายไป ซึ่งนั่นก็เป็นบทละครของนิทานเรื่องนี้ที่ต้องเล่นโดยชาวอาณาจักรมอยู่วันยังค่ำ

นิทานเรื่องนี้สมควรที่จะกล่าวย่ำว่าตัวเองที่เรียกตัวเองว่า ชาวตะวันตกนั้นเล่น บทบาทซ้อน มีอัตลักษณ์ซ้อน คือ ด้านหนึ่ง หากอาศัยอรรถาธิบายในแนวของ กระแสหลัก กับอีกด้านหนึ่งหากเน้นที่มุมมองของวาทกรรม และวัฒนธรรม ก็ สามารถกล่าวได้ว่าภาพลักษณ์ที่กระแสหลักให้แก่เจ้าอาณานิคมตะวันตกนั้นดู จะเทียบเคียงได้เสมือนใจ ขณะบทบาทของวาทกรรมและวัฒนธรรมที่สร้าง โดยตะวันตก สถาปนาภายในดินแดนของตนเอง กลับเป็นการชักฟอก (redefinition) ภาพลักษณ์ที่เป็นใจผู้ก้าวร้าวนั้นเสียใหม่ โดยการกล่าวอ้าง โดยง่าย ๆ ว่า ดินแดนของตนนั้นมีอารยะ ในขณะที่นอกเหนือดินแดนตรงนี้ไปก็ เป็นพวกคนเถื่อน ไร้อารยะ ดังนั้นจึงเป็นภารกิจของพระผู้มีอารยะที่จะต้อง โปรดสัตว์ พวกคนบาปเหล่านั้นให้กลับตัวกลับใจเสียใหม่ เป็นข้ออ้างในเรื่อง คุณธรรมและวาทกรรมเพื่อการพัฒนา อาศัยข้ออ้างดังกล่าว จึงเป็นการปฏิเสธ มิได้ว่าอัตลักษณ์ของตะวันตกจึงทับซ้อนกันคือทั้งเป็น พระ และใจ อยู่ในตัว คนเดียวกัน อีกนัยหนึ่ง ถ้าจะกล่าวให้หนักมากยิ่งขึ้นก็อาจทำได้เช่นกัน คือ การตีสองหน้า (hypocrisy) ซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่า สำหรับตะวันตกแล้ว การเป็นใจ การเป็นคนก้าวร้าว คือจุดประสงค์และความจำเป็นที่แท้จริงในบรรยากาศ ระหว่างมหาอำนาจด้วยกันขณะนั้นที่จะต้องรักษาซึ่งความเป็นจักรวรรดิ ของตน

แต่บทบาทของวาทกรรมก็ดูจะมีบรรเทาลงไปในการสล้างภาพลักษณ์ ขั้วร้ายดังกล่าวและปลูกฝัง (supplant) ด้วยบทบาทของพระผู้ไถ่ ความเป็น ใจจึงถูกบังหน้าและเป็นสันโนที่ถูกกลบด้วยเปลือกนอกแห่งความหลอกลวง (seduction) ด้วยอัตลักษณ์ของพระ แต่การอุปโลกน์ว่าตนเป็นพระและผลักโส สร้างให้ผู้อื่นเป็นคนบาป อีกทั้งสร้างให้ผู้คน ทั้งในดินแดนของตนและดินแดนที่ ถูกกล่าวว่าเป็นสังฆธรรมที่ต้องยอมรับ หากผู้ที่มีสติระลึกรู้ได้ว่าสังฆธรรมที่ถูกผูกขาด โดยฝ่ายเดียวนั้นยังนับเป็นการละเมิดต่ออัตลักษณ์ที่แท้จริงของผู้ที่ถูกล่าอาณานิคม หากจะใช้ภาษาเดียวกับเอเดเวิร์ด ซาอิดแล้วก็คือ “อัตลักษณ์ของตะวันออก

ที่ถูกลมองข้ามไปอย่างไม่น่าให้อภัย” สิ่งที่ข้าพเจ้าฝึกฝนให้ความสนใจก็คือ
สังคมนั้นสมควรจะได้รับการตีความเสียใหม่ เพราะมันสร้างความรู้สึกที่
หนักแน่น และผู้อ่อนแอไร้ทางสู้เท่านั้นที่จะเป็นเหยื่อของมัน และมันอันตราย
อย่างยิ่งสำหรับผู้ไร้สติ เนื่องจากยังมีคำถามที่น่าสงสัยว่าวาทกรรมนั้นได้ ส่งผ่าน
ความจริง สังคมนั้นที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้หรือไม่อย่างไร หรือเพราะกติกาก็
ตามที่อยู่ในวาทกรรมก็นับเป็นสังคมนั้นหมด โดยไม่ต้องไปสนใจความจริง แต่
สิ่งที่ข้าพเจ้าเชื่อและมีอคติส่วนตัวก็คือ ด้วยอำนาจของวาทกรรมที่ไม่ได้สื่อซึ่ง
ความจริง อัตลักษณ์ที่แท้จริงของตะวันออก รวมถึงชาวอาณานิคมอันเป็นค่าๆ
เดียวกับที่ข้าพเจ้าใช้ว่า การขูดรีดทางอัตลักษณ์ (image exploitation) นั้น
นับได้ว่าเป็นปฐมฤกษ์แห่งโศกนาฏกรรมที่ลิดรอนต่อภพกรรมชาติของมนุษยชาติ

อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจและควรกล่าวไว้อย่างหนักแน่น ณ ที่นี้ก็คือ
อรรถาธิบายในเชิงการขูดรีดทางเศรษฐกิจการเมืองนั้นสมควรที่จะถูกปฏิเสธเป็น
แน่แท้ แต่ก็มีควรที่จะถูกนำเสนอแต่เพียงข้างเดียว อันเปรียบเสมือนเป็นดนตรี
แล้วก็คือการทำให้ผู้ฟังมิได้รับลีลาและสุนทรีย์ภาษาแห่งดนตรีจนจบบทเพลง
อันเนื่องมาจากว่าอรรถาธิบายในแนวดังกล่าวมิได้ทำให้ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์
การล่าอาณานิคมได้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และความตอนลึกทั้งหมด ข้าพเจ้ามิได้
ปฏิเสธดังที่หลาย ๆ ครั้งมักมีการเข้าใจผิดว่าการขยายดินแดน และการขูดรีดใช้
อรรถประโยชน์ทางทรัพยากรของดินแดนผู้ถูกล่าอาณานิคมเป็นจุดประสงค์
ที่แท้จริงของผู้ล่าอาณานิคมหรือก็คือพวกเจ้าจักรวรรดิอย่างอังกฤษหรือฝรั่งเศส
แต่ยังนับเป็นอรรถาธิบายที่ละเอียดอย่างเห็นได้ชัดต่อมุมมองทางด้านคุณธรรมที่
ลึกซึ้งและซับซ้อนยิ่งกว่า และการขาดซึ่งมุมมองทางคุณธรรมนั้นอาจเป็นการ
ขัดขวางต่อการตอบคำถามถึงความชอบธรรมทางการเมืองและการล่าอาณานิคม
ที่ดูแต่จะสร้างภาพลักษณ์ไปในทางชั่วร้าย ซึ่งการนั้นเองที่คนผิวขาวตีสองหน้า
เหล่าตะวันตกทั้งหลายมีรอยยิ้มที่อำมหิตบอบบาบของวาทกรรมเข้ามาช่วยหยุด

เสียงวิพากษ์วิจารณ์ที่กังวานทั่วดินแดนของตนทั้งในอดีตและร่างทรงของตำรา
ปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงไม่รีรอที่จะสรุปว่าประวัติศาสตร์การล่าอาณานิคม
นั้นสมควรที่จะมองแยกจากกันระหว่างอรรถาธิบายในเชิงเศรษฐกิจการเมืองและ
อัตลักษณ์วัฒนธรรมรวมถึงวาทกรรม เพราะทั้งหมดเป็นการให้ภาพรวม และ
เป็นองค์ประกอบของกันและกันที่แยกออกจากกันมิได้ในการทำความเข้าใจเรื่อง
ดังกล่าว แนนอนรรถาธิบายแบบดั้งเดิมก็เป็นเพียงแค่มมตฐานที่ได้รับการ
ยินยอมโดยฉันทานุภาพกัน แต่การละเลยต่ออรรถาธิบายที่ถูกให้ค่าว่าเป็นพวก
สวนกระแสก็เป็นสิ่งที่ยอมรับมิได้เช่นกัน ทุกกระบวนการที่คนจึงสมควรที่จะได้รับ
ความสนใจไปพร้อม ๆ กัน มิใช่การแบ่งแยกซึ่งเป็นศัตรูที่แท้จริงต่อคำว่า
สหวิทยาการ โลกแห่งวิชาการที่คนเพื่อฝันอย่างข้าพเจ้าไม่หยุดหย่อนที่จะคาดหวัง
ให้ได้พบพานอยู่บ่อยครั้งและในบทความนี้การเป็นตัวแทนในการนำเสนอถึงสิ่ง
ที่เคยพูด ๆ กันมา เพียงแต่เป็นเหล่าเก่าในชุดใหม่ที่ข้าพเจ้าสร้างยี่ห้อมันขึ้น
มาใหม่ว่าการขุดรื้อทางอัตลักษณ์ที่จะเข้ามาสอดคล้องกับการทบทวน (rethinking)
นิทานว่าด้วยเรื่องการค้าอาณานิคม

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความเพ้อฝันอันนั้นได้จุดประกายให้เกิด
ความเต็มเต็มแก่ตัวข้าพเจ้าเอง

2. วาทกรรมการขุดรื้อทางอัตลักษณ์: การทำลายอำนาจอธิปไตย อย่างเป็นระบบและโสภณาภิธรรมครั้งที่สอง

โดยมากแล้วมักมีการตอกย้ำในเชิงรัฐศาสตร์ว่า อำนาจอธิปไตยไม่ควร
ที่จะถูกแทรกแซงจากภายนอกประเทศ แต่สมควรยิ่งขึ้นที่จะถูกเหนี่ยวเอาไว้ในตัว
ประเทศเอง ในการสังเกตว่าอำนาจอธิปไตยแท้ที่จริงนั้นได้ถูกจำกัดอยู่เพียงแต่
ในรัฐหรือไม่ เราสามารถพิจารณาได้จากบริบทของรัฐบาลของแต่ละรัฐ เช่น
หากประเทศถูกบุกรุก ครอบครองโดยกองกำลังหรือรัฐบาลต่างชาติ เรา

สามารถกล่าวเป็นนัยได้ว่าประเทศนั้น ๆ ได้สูญเสียอำนาจทางการเมืองหรือแม้กระทั่งอำนาจอธิปไตยของตนเอง ตัวอย่างที่เด่นชัดที่สุดในประวัติศาสตร์คงหนีไม่พ้นกรณีประเทศญี่ปุ่นในสมัยหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 (1945-1952), เยอรมันตะวันตกและตะวันออกที่ถูกครอบงำทางการบริหารอย่างเข้มงวด โดยสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตในช่วงสงครามเย็น ในปี ค.ศ. 1981 ดินแดนของประเทศอัฟกานิสถานที่ได้ถูกรุกรานจากสหภาพโซเวียต และ กรณีท้ายสุดที่เห็นได้ชัดก็คือกรณีประเทศอิรักในช่วงระยะหนึ่ง สิ่งเหล่านี้คือตัวอย่างประสบการณ์อันน่าเศร้าที่บางประเทศได้รับมา และสถานการณ์ตัวอย่างยังสามารถให้ภาพลักษณ์เกี่ยวกับการพังทลายของอำนาจอธิปไตยได้เป็นอย่างดี

ก่อนที่จะได้ทำการสาธกนัยยะสำคัญของอำนาจอธิปไตยและบทบาทที่จำเป็นที่มีต่อช่วงยุคอาณานิคม พร้อมกับการพังลงอย่างเป็นระบบของอำนาจอธิปไตยจากอำนาจของ “วาทกรรม” ข้าพเจ้าเห็นเป็นการเหมาะสมที่เราจะต้องสันนิษฐานอย่างต่อเนื่องว่าอำนาจอธิปไตยนั้นเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับรัฐไม่ว่าจะเป็นในอดีตหรือปัจจุบัน ในทุกประเทศอำนาจอธิปไตยนับเป็นประเด็นที่เปราะบางที่สุด ซึ่งสามารถถอดความหมายเหตุการณ์ได้ดีในกรณีประเทศจีนและสถานการณ์ไต้หวัน รัฐบาลปักกิ่งได้รวบรัดนโยบายอันเข้มงวดของตนที่เรียกว่า “นโยบายจีนเดียว” ด้วยการมองว่า ไทเปว่ามีสถานะเป็นเพียงจังหวัดหนึ่งของจีน ดังนั้น ความสัมพันธ์ใดๆ เกี่ยวกับไทเปจะต้องกระทำโดยความยินยอมของรัฐบาลปักกิ่ง สิ่งอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ยังนับเป็นสิ่งที่ผิดต่อจารีตและยอมรับไม่ได้ในทัศนะของรัฐบาลปักกิ่ง ในกรณีที่ค่อนข้างจะรุนแรงอย่างเห็นได้ชัดอย่างหนึ่ง ก็คือกรณีที่ผู้นำสหรัฐฯ ได้เชิญผู้นำไต้หวันไปเยือน ณ กรุงวอชิงตัน รัฐบาลปักกิ่งมองว่าการกระทำดังกล่าวถือเป็นการละเมิดอำนาจอธิปไตยอย่างรุนแรง ดังนั้นอำนาจอธิปไตยในแง่นี้ก็ คือ การเน้นย้ำในฐานะศูนย์กลางของรัฐ อำนาจอธิปไตยถือเป็นเรื่องสำคัญและมีได้มาจากการสูญเสียดินแดนเพียงอย่างเดียว แต่มาจากกรณี ดังเช่น จีนไต้หวัน ดังที่ได้กล่าวมา

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบางครั้งการสูญเสียอำนาจอธิปไตยจะมีที่มาจาก การถูกรุกล้ำทางการทหารจากภายนอก ซึ่งผู้เขียนขอประณามว่าเป็น “สิ่งที่ไร้ซึ่งเหตุผล” เนื่องจากผลลัพธ์อันหายนะของตัวมันเอง นับเป็นสิ่งสำคัญที่เรา จะต้องพิจารณาถึงแก่นสารของอำนาจอธิปไตยในแงุ่มที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น กล่าวคือ อำนาจอธิปไตยในบางครั้งถูกทำให้เสื่อมลง โดยวิธีการที่ค่อนข้างซับซ้อนที่ เรียกว่า “การทำลายอย่างมีเหตุผล” ผู้เขียนมีความเชื่อที่อาจจะขัดแย้งกับความ เข้าใจทั่ว ๆ ไปว่าความเชื่อบางอย่างที่ไร้ข้อพิสูจน์ หรือดันทุรังยังคงมีบทบาท สำคัญในการทำลายอำนาจอธิปไตยเสมอมา ซึ่งสิ่งนี้ก็คือผลของวาทกรรมใน เรื่องของการทำลายอัตลักษณ์ (image exploitation) โดยการอุปโลกน์โดยว่า ฝ่ายหนึ่งว่าเปรียบเสมือนพระ/นักบุญที่ต้องให้ความเคารพศรัทธา และอีกฝ่าย หนึ่งมีสถานภาพเป็นเพียงคนบาป วาทกรรมของการทำลายภาพพจน์ได้เริ่ม โศกนาฏกรรมซ้ำสองเนื่องจากมันได้สร้างหายนะให้แก่หลักการที่สำคัญที่สุดแห่งรัฐ หรือที่เรียกว่า “อำนาจอธิปไตย” นั่นเอง

ในช่วงยุคอาณานิคม ไม่ว่าจะเป็นการบุกรุกทางการทหารของเจ้าอาณานิคม ในดินแดนรัฐอาณานิคม รวมถึงการแทรกแซงการบริหารทางการเมืองสมควร อย่างยิ่งให้ถูกเป็นประเด็นที่น่าตั้งคำถาม คำตอบที่ได้ หากตอบตามหลักการ ของรัฐก็คงจะเป็นสิ่งที่ไม่ขัดแย้งกัน

การแทรกแซงทางการทหารเป็นเสมือนประจักษ์พยานในฐานะสิ่งโต้แย้ง ที่แข็งแกร่งต่อหลักการของรัฐ นั่นคือ อำนาจในการตัดสินใจของพวกอาณานิคม ถูกมองข้ามไป สิทธิในการปกครองตนเองของอาณานิคมได้ถูกลืมไปอย่างไม่มา ให้อภัย และยิ่งไปกว่านั้น ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงไปแล้วว่าทรัพยากรธรรมชาติ ของอาณานิคมได้ถูกใช้ในฐานสมบัติของประเทศเจ้าอาณานิคมเพื่อเก็บเกี่ยว ผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ ดังนั้น บทบาทของการทำลายทางเศรษฐกิจ การเมือง ยังได้แสดงให้เห็นอย่างต่อเนื่องถึงความรุนแรงและเห็นแก่ตัวของประเทศเจ้า อาณานิคม ด้วยวิธีการที่ไม่สร้างสรรค์แต่หายนะ การประณามการทำลาย

เศรษฐกิจการเมืองได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าเป็นการฝ่าฝืนสิทธิในการปกครองตนเองของคนพื้นเมือง หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่าการทำลายในแนวดังกล่าวได้สนับสนุนระบอบปกครองที่รัฐมีอำนาจปกครองเหนืออีกรัฐหนึ่ง (the regime of suzerainty)

ในการจะกล่าวถึงภาพพจน์การทำลายทางเศรษฐกิจการเมืองให้ครอบคลุม ซึ่งแสดงภาพที่ชัดเจนว่า ประเทศเจ้าอาณานิคมนั้นได้อยู่ในฐานะผู้ทำลาย เห็นจำเป็นที่จะต้องเข้าใจเรื่องของการทำลายภาพพจน์เสียก่อน ภายใต้แก่นแท้ของนิยามของวาทกรรมเกี่ยวกับอาณานิคม เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นภาพลักษณ์ของประเทศที่ถูกล่าอาณานิคมในฐานะ “โลกล่าหลัง” หรือ “โลกอนาธิปไตยของพวกป่าเถื่อน” ซึ่งคาดหวังให้ต่างชาติเข้ามาปลดปล่อย ทำให้เป็นสมัยใหม่ และแม้กระทั่งปลดปล่อยทาส ทั้งยังรวมถึงการที่รัฐอาณานิคมเองก็มีความกระตือรือร้นต้องการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าอาณานิคม (ณ ที่นี้ก็คือประเทศตะวันตก) เจ้าอาณานิคมจึงก่อได้รับความรับผิดชอบดังกล่าวด้วยความเต็มใจ และสันนิษฐานเอาเองว่าตนเองมีหน้าที่เหมือนดังพระที่จะมาได้บาปให้ประชาชน (ปฏิบัติการทำให้มีอารยธรรม) ดังนั้นภายใต้การอุปถัมภ์ของวาทกรรมว่าด้วยพระ/คนบาปที่มีเกี่ยวพันกับการล่าอาณานิคมนี้ จึงมีผลทำให้ความเชื่อที่ตำหนิเจ้าอาณานิคมว่าเป็นผู้ทำลายอำนาจอธิปไตยของรัฐอาณานิคมได้จางหายไป ระบอบการปกครองที่ยอมรับให้อีกประเทศหนึ่ง เข้ามาปกครองกลับเป็นที่ยอมรับในฐานะกระบวนการสร้างความทันสมัยและปลดปล่อยให้กับประเทศอาณานิคม วาทกรรมได้เขียนภาพถึงประเทศเจ้าอาณานิคมหรือผู้ล่าอาณานิคมในฐานะผู้ทรงคุณธรรม และอำนาจอธิปไตยของประเทศที่ถูกล่าอาณานิคมเป็นสิ่งที่สลายไปเองโดยอัตโนมัติ โดยปราศจากกรวิพากษ์วิจารณ์ถึงเจ้าอาณานิคม

อัตลักษณ์ของประเทศที่ถูกล่าอาณานิคมถูกสร้างผ่านวาทกรรมของผู้ล่าอาณานิคม จุดประสงค์ของวาทกรรมเองก็เพื่อคำจุนเหตุผลของลัทธิล่าอาณานิคม หากจะทำการสมมติสถานการณ์เสียใหม่ว่า ไม่มีการสร้าง

อัตลักษณ์ของประเทศผู้ถูกล่าอาณานิคม ผ่านทางวาทกรรมเกี่ยวกับลัทธิล่าอาณานิคม ทั้งความรุนแรงต่อประเทศอาณานิคมและการยึดครองดินแดนนั้น จะถูกประณามหรือตีความในฐานะการพรากอำนาจอธิปไตยของประเทศอื่นไปอย่างไม่ต้องชวนสงสัย ซึ่งย่อมเป็นสิ่งที่ไม่อาจยอมรับได้ในหลายประเทศทั้งในร่วมสมัยและผู้ศึกษาปัจจุบัน วาทกรรมโดยแท้จริงแล้ว กลับเป็นสิ่งที่ช่วยเปิดโอกาสทองให้กับการมีอาณานิคม เนื่องจากมันสร้างการแทรกแซงทางการเมืองอย่างเป็นระบบ วาทกรรมยิ่งเป็นการเน้นย้ำอย่างก้าวร้าวในรูปแบบของวาทศิลป์ ทั้งความมีเสน่ห์และน่าดึงดูดใจที่ว่า “การล่าอาณานิคม ต้องการการเข้าแทรกแซงและการแทรกแซงนั้นก็เพื่อนำไปสู่ภาวะความเป็นสมัยใหม่” ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ฉลาดไม่น้อยในการพูดที่ทำให้การทำลายอำนาจอธิปไตยของประเทศผู้ถูกล่าอาณานิคมมิใช่เรื่องใหญ่ เนื่องจากความไร้ประสิทธิภาพของประเทศเหล่านั้น ในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องหยิบยืมความช่วยเหลือของประเทศเจ้าอาณานิคม ในการดำเนินการกิจดังกล่าว ดังนั้นอำนาจอธิปไตยของประเทศเหล่านั้น จึงเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นในทัศนะของพวกจักรวรรดิ และถึงแม้ว่าประเทศเจ้าอาณานิคม จะอนุญาตให้ประเทศอาณานิคมปกครองตนเองได้แล้ว ฝ่ายหลังก็คงประสบกับปัญหา หรือภาวะความยุ่งยากในการพัฒนาตนเองออกจากสภาพอนาธิปไตยไว้ระเบียบ มาสู่ความคิดถึงหลักนิติธรรม (from an outlawed-anarchic to the rule of law)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อำนาจอธิปไตยของประเทศอาณานิคมได้ถูกทำลายทีละน้อยและอย่างเป็นระบบภายใต้อำนาจของวาทกรรม เริ่มจากอาณานิคมอังกฤษที่ปกครองอินเดียจนถึงอาณานิคมฝรั่งเศสที่ปกครองอินโดจีนล้วนเป็นสิ่งที่สนับสนุนความเป็นจริงข้อนี้เป็นอย่างดี อังกฤษเชื่อว่าตนเองได้นำ “ความทันสมัย” ไปสู่อินเดีย ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของวัฒนธรรมการแต่งกายตามแบบตะวันตก ศาสนาคริสต์ หรือแม้แต่ภาษาอังกฤษ มิใช่ความรุนแรงทางการเมืองดังที่คนทั่วไปนิยมวิพากษ์กัน นอกจากนี้ วาทกรรมเกี่ยวกับลัทธิการล่าอาณานิคม

ยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากความรู้ของชาวตะวันตกเอง ความเป็นจริงตาม
ธรรมชาติอันคับแคบตามแบบตะวันตกนี้ที่ไม่เคยทำให้อัศวิสัย (ความรู้ที่มีความ
คิดเห็นส่วนตัวประกอบ) และอคติ ความโน้มเอียงที่มีต่อ “วัตถุที่ศึกษา”
“จางหายไป ภายใต้แนวความคิดแบบคับแคบ และกระบวนการสร้างความคิด
เกี่ยวกับอาณานิคมดังกล่าวซึ่งก็คือแนวคิดที่ประกาศว่า

“ชาวอาณานิคมไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการปกครองตนเอง
ดังนั้นพวกเขา(ประเทศอาณานิคม) ต้องการเรา (ประเทศเจ้าอาณานิคม
ตะวันตก)” วาทะคมคายดังกล่าวได้สะท้อนไปยังเหล่าประเทศเจ้าอาณานิคม
โดยทั่วกัน ประเทศอาณานิคมอันวอนเรียกร้องขออำนาจทางการเมือง ซึ่งเป็น
สิ่งที่ไม่สามารถหาได้ด้วยตนเอง ดังนั้น อาศัยจากข้อโต้แย้งถึง ความรู้ที่ตะวันตก
ได้สร้างขึ้นมาจากประกอบกับอำนาจแห่งวาทกรรม อำนาจอธิปไตยของประเทศ
อาณานิคมได้หายไปอย่างมีระบบและเป็นเหตุเป็นผล มีเพียงคำอธิบายของ
Marxist orthodox เท่านั้นที่ได้มีการเผยแพร่โจมตีที่แท้จริงของประเทศ
อาณานิคม ว่าเป็นเสมือนโจร (robber) แต่วาทกรรมเกี่ยวกับการล่าอาณานิคม
กลับทำให้เรามองเห็นความเป็นโจรนั้นถูกซ่อนอยู่ภายใต้หน้ากากของ “ผู้มีใจ
กรุณา” (philanthropist)

อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าเห็นว่านับเป็นการคุ้มค่าที่จะกล่าวว่าการทำลาย
เศรษฐกิจการเมืองโดยประเทศเจ้าอาณานิคมได้รับความชอบธรรมจากอำนาจ
แห่งวาทกรรมและเราก็สามารถสังเกตได้ว่า ทั้งอรรถาธิบายในเชิงการขูดรีด
ทางเศรษฐกิจการเมืองและวาทกรรมเป็นสิ่งแยกจากกันมิได้ซึ่งนำไปสู่ความเป็น
เหตุเป็นผลแห่งความชอบธรรมในการมีการล่าอาณานิคม วาทกรรมได้ช่วยลบ
ภาพอันชั่วช้าเลวทรามของเจ้าอาณานิคม ทั้งยังกระตุ้นให้เกิดความบิดเบือน
“อัตลักษณ์ที่แท้จริง” ของประเทศอาณานิคม (กรุณาดูหัวข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องที่
ผู้เขียนได้อ้างถึงคำพูดของ Edward Said ในส่วนที่หนึ่ง) วาทกรรมได้
หลอมละลายอธิปไตยทางการเมืองของประเทศอาณานิคม “อย่างมีระบบและ

เป็นเหตุเป็นผล”

ณ จุดนี้ และเป็นประเด็นที่แน่นอนที่สุด คุณจะไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ ในการแสดงให้เห็นถึง “โคกนาฏกรรมซ้ำสอง” ซึ่งมีความละม้ายคล้ายคลึงกับครั้งแรกอยู่ไม่น้อย โศกนาฏกรรมครั้งที่สองดังกล่าวก็อธิบายให้เห็นถึงอำนาจอันล้นเหลือของวาทกรรมเช่นกัน วาทกรรมมีอำนาจในการสร้างกรรมคมคาย ซึ่งในกรณีนี้ก็คื การช่วยลบอำนาจอธิปไตย (อำนาจทางการเมือง) ของประเทศอาณานิคมที่ถูกปกครองอย่างมีชั้นเชิงและเป็นเหตุเป็นผล หลักการอันเป็นที่หวงแหนยิ่งของรัฐที่เรียกว่า “อำนาจอธิปไตย” ซึ่งนักรัฐศาสตร์กระแสหลักได้กล่าวยกย่องว่าเป็นศักดิ์ศรีสูงสุด แห่งความเป็นรัฐ ได้ถูกทำลายลงภายใต้การอุปถัมภ์ของสิ่งที่เรียกว่า “วาทกรรม”

ถึง ณ จุดนี้ ผู้เขียนมั่นใจว่าตนเองมิได้ด่วนสรุปเรื่องโคกนาฏกรรมครั้งที่สอง ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมากต่อการศึกษาทางรัฐศาสตร์ เรามักจะกล่าวอ้างว่า “การสูญเสียอำนาจอธิปไตย” หมายถึง “การสิ้นชาติ” เรามักจะเข้าใจว่าการสูญเสียอำนาจอธิปไตยเป็นสิ่งที่ขาดเหตุผลและไม่อาจยอมรับได้ เรามักจะมีทัศนคติที่แสดงถึงความเห็นใจต่อประเทศที่ตกอยู่ใต้การล่าอาณานิคม เรามักจะต่อต้านผู้รุกราน แต่อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้ากลับมีความคิดเห็นว่าเรามีควรมิว่าจะยังคงมีปัจจัยอื่นอีกที่ก่อให้เกิดการสูญเสียอำนาจอธิปไตยของประเทศอาณานิคม อย่างเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งสิ่งนั้นก็ดูจะมีเป็นอื่นนอกจาก วาทกรรมและความรู้แบบแคบๆ ที่ถูกสร้าง จัดเก็บและอุปโลกน์ของตนเอง ผู้เขียนโดยส่วนตัวแล้วสนับสนุนให้พวกเราได้ค่อยๆ ระมัดระวังในการรื้อฟื้นคัมภีร์คำถามของตน มิใช่ “ทำไมอำนาจอธิปไตยของประเทศอาณานิคม ถึงได้ถูกทำลาย” แต่เป็นคำถามที่ว่า “เป็นระบบอย่างไร” และแน่นอนที่สุดคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนี้คงหนีไม่พ้นสิ่งที่เรียกว่าโคกนาฏกรรมครั้งที่สอง

3. การเริ่มต้นของจักรวรรดินิยมสหรัฐฯ การนำเสนอถึงอภินิคม วิลสันและเลนิน

ในส่วนนี้ข้าพเจ้าเห็นควรที่จะเริ่มจากคำถามที่ว่า ในระหว่างสองตัวเลือกคือ สหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต ท่านคิดว่าชาติใดควรเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะต้นกำเนิดของสงครามเย็น โดยส่วนตัวแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า การตั้งคำถามเช่นนี้เป็นก่อให้เกิดการหา "เหยื่อ" หรือ "แพะรับบาป" เสียมากกว่า มันเป็นคำถามที่ทาลายชื่อเสียงทางประวัติศาสตร์ของบางประเทศ การที่จะตัดสินว่าสหรัฐอเมริกาหรือสหภาพโซเวียต ฝ่ายใดเป็นฝ่ายผิดและควรรับผิดชอบต่อความผิดทั้งหมดเป็นเรื่องที่ไม่มีความหมาย คำตอบของคำถามดังกล่าวมักจะตั้งอยู่บนบริบทและประสบการณ์เฉพาะที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงค่านิยมและรสนิยมส่วนตัวของนักวิชาการที่ได้รับการยอมรับในขณะนั้น องค์ประกอบเหล่านี้เอง ที่ทำให้นักคิดแนวสังคมนิยมแบบดั้งเดิม เช่น จอร์จ เคนแนน (George F Kennan) มองว่าเป็นการทำให้สหภาพโซเวียตตกเป็นเหยื่อของคำถามดังกล่าวอย่างไม่เป็นธรรมแต่วิธีการสร้างบริบทดังกล่าวด้วยความเชื่ออันหนักแน่นตามแนวคิดแบบมาร์กซิสต์ของแกเบรียลและจอยซ์ คอยโค (Gabriel and Joyce Kolko) รวมทั้งวิลเลียม แอปเปิลแมน วิลเลียม (William Appleman William) กลับมองว่าสหรัฐฯควรเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบมากที่สุดเนื่องจากการสนองตัณหาด้านวัตถุนิยมและตลาดทุนนิยมของตนเอง กล่าวโดยสรุปก็คือ ประวัติศาสตร์โลกนั้น เกิดจากการตีความตามการสันนิษฐาน บริบทและ มโนคติของแต่ละบุคคล จึงเป็นการเหมาะสมไม่น้อยที่จะอ้างคำพูดของนิชเซ่ที่ว่า "ไม่มีความจริงแท้ปรากฏอยู่ในโลก ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นเรื่องของการตีความ"

ดังนั้นคำถามที่ดีควรจะเป็นว่า "สงครามเย็นเกิดขึ้นได้อย่างไร" โดยพิจารณาจากทัศนะของนักประวัติศาสตร์ สงครามเย็นที่มีชื่อเสียงผู้มีนามว่าจอห์น ลูอิส แกดดิส (John Lewis Gaddis) เพื่อช่วยให้เราได้คำตอบที่มีเหตุผลยิ่งขึ้น ในการพรรณนาของแกดดิส มักจะมีการพูดอยู่เสมอๆ ว่าสงครามโลกครั้งที่สอง

ก่อให้เกิดการสูญเสียอำนาจในยุโรป สหประชาชาติแห่งอำนาจ และแน่นอนว่า สงครามโลกครั้งที่หนึ่งเองก็ได้ทิ้งสหประชาชาติของความชอบธรรม ไม่เพียงแต่ ความหายนะทั้งทางการเมืองและสังคมที่นำไปสู่การล่มสลายของจักรวรรดิเยอรมัน ออสเตรีย-ฮังการี รวมถึงรัสเซีย แต่ยังเป็นการทำให้เราได้เห็นถึงความไร้ ประสิทธิภาพของวิธีการของการทูตแบบดั้งเดิมจนทำให้เกิดสงครามขึ้นตั้งแต่แรก ทั้งยังเป็นการพิสูจน์ความไร้ประสิทธิภาพของวิธีการของมันในช่วงตอนใกล้สิ้น สุดสงคราม

แกดดิส์ได้กล่าวอย่างอ้อม ๆ แต่เป็นเชิงตำหนิต่อธรรมเนียมดั้งเดิมใน เรื่องของวิธีการรักษาความมั่นคงของทวีปยุโรป ที่เรียกว่า “ดุลแห่งอำนาจ” (Balance of power) ดุลแห่งอำนาจสามารถถูกตำหนิในแง่ของความไร้ซึ่ง ประสิทธิภาพเนื่องจากมันไม่เพียงไม่สามารถช่วยรักษาสันติภาพให้เกิดขึ้นใน ทวีปยุโรป มิหนำซ้ำ ยังเป็นต้นกำเนิดของสงครามโลกทั้งสองครั้งอีกด้วย หลังจากที่ได้มีการเลิกพึ่งพาแนวคิดดุลแห่งอำนาจอันล้าสมัยซึ่งทำให้เกิดทางที่ทำให้ สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตได้เติมเต็มสหประชาชาติของความชอบธรรม เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว มหาอำนาจผู้ยิ่งใหญ่ทั้งสองก็ไม่สมควรที่จะถูกตำหนิใน ฐานะผู้ที่ควรมีส่วนรับผิดชอบในการก่อให้เกิดสงครามเย็น จะไม่มีแพะรับบาปใน ประวัติศาสตร์ ซึ่งผู้เขียนจะกล่าวถึงประเด็นนี้ในภายหลัง

ในทางการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของอเมริกา ต้นกำเนิดของจักรวรรดินิยมสหรัฐาก็เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงอย่างร้อนแรง เช่นกัน ข้อสรุปที่ดูเหมือนว่าจะขัดกันและพบได้บ่อยจนก่อให้เกิดการโต้แย้งกัน แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ในด้านหนึ่ง ได้กล่าวว่าต้นกำเนิดของจักรวรรดินิยมสหรัฐ เริ่มอย่างชัดเจน ภายหลังจากการสิ้นสุดลงของสงครามโลกครั้งที่สองในปี ค.ศ.1945 ภายหลังจากที่ได้มีการทำลายพรรคนาซีเยอรมันและสหรัฐฯ เองก็ได้ อ้างถึงบทบาทของตนเองในการควบคุมการแพร่กระจายของลัทธิคอมมิวนิสต์ ในมอสโก (Moscow) แต่นักประวัติศาสตร์ บางท่านเช่นแกดดิส์กลับมีความ

เห็นว่าต้นกำเนิดของจักรวรรดินิยมสหรัฐมิได้เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง แต่เป็นภายหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเสียด้วยซ้ำ ประเด็นโต้แย้งที่ก่อให้เกิดข้อถกเถียงกันอย่างมากมายนี้แทบจะไม่ก่อให้เกิดคำตอบที่น่าพอใจเลยกับทั้งสองฝ่าย อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สามารถถลันนิษฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผลก็คือ หากระบบความมั่นคงแบบดั้งเดิมของอาณาจักรยุโรป (ที่ยุโรปได้พันตัวเองไว้มิให้คิดออกนอกกรอบ) ไม่ได้รับการพิสูจน์ซึ่งความล้มเหลวของตนเอง ก็คงจะไม่เหลือที่ว่างใด ๆ ให้กับจักรวรรดินิยมสหรัฐฯเช่นกัน

จักรวรรดินิยมสหรัฐฯถือกำเนิดขึ้นภายใต้สมัยประธานาธิบดีวูดโร วิลสัน (Woodrow Thomas Wilson) วิลสันได้ประณามแนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจว่าเป็นสิ่งที่ “ไร้ศีลธรรม” เนื่องจากมันได้ทำลายหลักการความเป็นประชาธิปไตยรวมถึงหลักการกำหนดใจตามเชื้อชาติ ทั้งความไร้ประสิทธิภาพในแง่ของจิตใจและการสรรเสริญในแนวคิดแบบดั้งเดิมในเรื่องของดุลแห่งอำนาจของยุโรปได้แสดงให้เห็นถึงการคำนวณที่ผิดพลาดของยุโรปเอง ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยากจะหลีกเลี่ยงนั่นก็คือสงครามนั่นเอง หลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่งนับเป็นบทเรียนอันยิ่งใหญ่ สำหรับยุโรปเองในการเลิกสร้างทำเป็นว่าแนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจสามารถใช้รักษาสันติภาพได้อย่างแท้จริง โจเซฟ นายด์ (Joseph Nye) ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า

“สงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ได้ก่อให้เกิดการแตกแยกพังทลายของสังคมและคลื่นการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ทั้งยังการสังหารอย่างไร้ความปราณีและแนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจถูกกล่าวหาว่าเป็นสาเหตุของสงครามดังกล่าว ในทัศนะของวิลสัน “ขณะนี้แนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจเป็นเรื่องที่ไม่น่าเชื่อถืออีกต่อไป มันเป็นเรื่องที่เก่าคร่ำคร่า และชั่วร้ายซึ่งมีชัยก่อนที่เกิดสงครามครั้งนี้ แนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจเป็นสิ่งที่เราควรหลีกเลี่ยงในอนาคต”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้” World War I caused enormous social disruption and shock waves of revulsion at the senseless

slaughter and Balance of Power politics was widely blamed for the (cause) of war In Wilson's view, "The balance of power is the great game now forever discredited. It's the old and evil order that prevailed before this war The balance of power is a thing that we can do without in the future.")

นายคัลด์กล่าวเพิ่มเติมถึงบทบาทที่ผิดพลาดของแนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจอีกว่า "เป็นสิ่งที่ประจักษ์ชัดเจนต่อเราว่า ดุลแห่งอำนาจนั้นเป็นแนวทางที่จะรักษาระบบบริรัฐธิปไตยในขณะนั้น รัฐได้ใช้กระบวนการทุกวิถีทางเพื่อป้องกันมิให้รัฐอื่นมีอำนาจเหนือกว่า ผลจากแนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจก่อให้เกิดสงครามหรือ การทำลายสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเองของรัฐ หากนั้นเป็นเพียงหนทางเดียวในการรักษาไว้ซึ่งความมีอธิปไตย อย่างไรก็ตามสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ก็ได้ก่อให้เกิดหายนะ ความวุ่นวาย และรุนแรงมากเสียจนหลายคนเริ่มคิด ได้ว่าการสร้างสงครามเพื่อรักษาดุลแห่งอำนาจเป็นสิ่งที่ไม่อาจยอมรับได้อีกต่อไป"

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ "As we have seen, the balance of power is a way to preserve the sovereign state system. States act to prevent any state from becoming preponderant. The resulting balance of power allows war or violations of self-determination if that is the only way to preserve independence However, World War I was so devastating, chaotic, and brutal that many people began to think that war to preserve the balance of power was no longer tolerable.")

ดังนั้น คำแถลงการณ์ 14 ประการของวิลสัน และการจัดตั้งสันนิบาตชาติจึงได้ถือกำเนิดขึ้นโดยประธานาธิบดีวิลสันในเดือนมกราคม ปี ค.ศ. 1918 ในการกระทำเช่นนี้ วิลสันต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงระบบระหว่างประเทศจากพื้นฐานเดิมที่ตั้งอยู่บนเรื่องดุลแห่งอำนาจไปเป็นนโยบายความมั่นคงร่วม

ขบวนการที่ ศุภยลาศัย

(collective security) ที่ตั้งอยู่บนประเด็นความมั่นคงที่ต้องมีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน แกดดิสได้ตีความอย่างหลักแหลมว่า “ประธานาธิบดีวิลสัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รัฐต่าง ๆ เกิดการตัดสินใจด้วยตนเอง การเปิดเสรีทางการตลาด และความมั่นคงร่วมกัน จุดมุ่งหมายของวิลสัน ไม่ได้ต้องการก่อให้เกิดการปฏิวัติเฉกเช่นเลนิน แต่วิลสันเพียงแต่ต้องการแสวงหาแนวทางการเมืองโลกในรูปแบบใหม่โดยการขจัดสิ่งที่เขาเชื่อว่าก่อให้เกิดความอยุติธรรมและสงคราม ในที่สุดแนวคิดของวิลสันก็ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “ลัทธิวิลสัน” หรือ “วิลสันเนี่ยน” (Wilsonian) แนวคิดของเขาถูกปลุกฝังในฐานะจุดเริ่มต้นของความคิดเกี่ยวกับความเป็นสากลนิยมในการดำเนินการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ลัทธิวิลสันได้รับการสรรเสริญว่าเป็นก้าวแรกของความยิ่งใหญ่ของจักรวรรดินิยมสหรัฐ ทั้งยังสลายภาพการอยู่เพียงลำพัง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดของอเมริกันดีเป็นอย่างดี

ตรงกันข้ามกับเลนิน ระบอบการบริหารสหภาพโซเวียตในรูปแบบใหม่ ถูกสร้างโดยรวมจากการต่อสู้ทางชนชั้น แกดดิสแย้งว่า “หลังจากการสิ้นราชบัลลังค์ของราชวงศ์ซาร์ (Tsar) ลัทธิเลนินอ้างสิทธิ์ในการจำแนกการต่อสู้ทางชนชั้นว่าเป็นกลไกอันสำคัญสุดของประวัติศาสตร์ และได้กุมบังเหียนนโยบายเพื่อสนองต่อกลไกดังกล่าว ซึ่งก็คือ การยืนยันความสำเร็จนั้นเอง ดังนั้น สิ่งนี้ก็คือการที่รัฐทุกประเภทในโลกจะได้อำนาจถึงความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของตน ซึ่ง ณ ที่นี้ในความหมายของลัทธิเลนินก็คือ “การปฏิวัติโลก” สิ่งที่เลนินสัญญาก็คือรูปแบบล่าสุดของ การแทรกแซงประเทศอื่นในกิจกรรมต่างประเทศ การชำระล้างสังคมของพวกเขาเสียใหม่

ดังนั้น ณ จุดนี้เองที่ข้าพเจ้าจะได้เปิดประเด็นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยหยิบยืมความคิดของนิซเซ่ มาร่วมอภิปรายต่อไป แต่ข้าพเจ้ามิได้คาดหวังให้ท่านต้องเชื่อข้าพเจ้าพวกท่านอาจมองว่าไร้สาระก็เป็นได้ ในส่วนตัวของข้าพเจ้าแล้ว ดังที่ข้าพเจ้าได้หยิบยกความตอนบางส่วนจากงานเขียนของนิซเซ่มาแบ่งปันให้พวกท่านฟังนั้น ความตอนนั้นทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึก

จากเบื้องลึกว่านิซเช่ได้กำลังคุยอยู่กับข้าพเจ้า และเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าได้ลองนำเสนอประเด็นในส่วนนี้ต่อไป กล่าวคือ สืบเนื่องจากการโต้แย้งในประเด็นที่ว่า แนวคิดเรื่องคุณแห่งอำนาจได้ยุติลง และอาจถูกอธิบายในฐานะของ “ความล้มเหลวของจิตมนุษย์” วิลสันเนียน และลัทธินิยม ได้แข่งขันกันในการกำหนดค่านิยมในรูปแบบของตนในทวีปยุโรปเพื่อฟื้นคืนทวีปยุโรป

ทั้งลัทธินิยมและลัทธิต่างก็เป็นสัญลักษณ์ของ “การพัฒนาเพื่อวิถีชีวิตแบบใหม่” โดยเฉพาะเจาะจงในทวีปยุโรป นอกจากนี้ทั้งสองลัทธิได้บ่งชี้ถึงสัญลักษณ์ของ “ความเป็นอภิมนุษย์” (Urbemensch) ซึ่งข้าพเจ้าจะได้ลองนำเสนอ แลกเปลี่ยนให้ท่านฟังต่อไป ความคิดที่แตกต่างกันแต่ได้เข้าสู่สังเวียนในการแข่งขันเพื่อให้ความหมายใหม่ต่อชาวยุโรป ของทั้งสองชั่วระหว่างเสรีภาพและประชาธิปไตยของวิลสันและการปฏิบัติคอมมิวนิสต์ของเลนินสามารถตีความได้ภายใต้สำนวนของนิซเช่ โดยอาศัยวาทะส่วนตัวของนิซเช่ว่า “อะไรคือความเป็นอภิมนุษย์” เราอาจจะหาคำตอบจากคำถามดังกล่าวได้โดยการอ้างถึงคำพูดของลอเรนซ์ กาน และคิตตี้ ชาน (Laurence Gane and Kitty Chan) ได้ว่า

“สำหรับนิซเช่ นั้นความเป็นอภิมนุษย์ มักจะถูกเข้าใจในแง่ของวิวัฒนาการอันเป็นการพัฒนาที่หลีกเลี่ยงมิได้ในขั้นตอนการสร้างชีวิต ความเป็นอภิมนุษย์ควรเป็นความหมายของสรรพสิ่งในโลก ซาราทุสซารา (Zarathustra) มองว่าความเป็นอภิมนุษย์เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงมิได้พอ ๆ กับเป็นความท้าทายขั้นสุดยอดของจิตใจมนุษย์ ความเป็นอภิมนุษย์ อาจจะไม่เคยถูกตระหนักถึง แต่นิซเช่ยืนยันว่าเราจำเป็นต้องฝ่าฟันมุ่งมันเพื่อไปสู่การมีสภาวะดังกล่าวให้ได้”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ For Nietzsche it (superman) is usually understood in evolutionary terms-an inevitable development towards the new life-forms. The superman shall be the meaning of the earth. Zarathustra sees the Superman as far

from inevitable—rather as an extreme challenge to the human spirit. Indeed, the Superman may never be realized, but Nietzsche insists that we have an obligation to strive towards such a condition.”)

ในกรณีนี้และเป็นประเด็นที่ชัดเจนทีเดียวว่า ผู้เขียนเชื่อว่าทั้งแนวคิดแบบวิลสันและเลนินภายหลังสงคราม โลกครั้งที่หนึ่งมีความคล้ายคลึงหรือสร้างอุปมาอุปไมยให้กับการศึกษาทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอีกแง่มุมหนึ่งได้ว่า ความไฝ่ฝันของนิซเซ่เรื่องความเป็นอภิมนุษย์ซึ่งทำหน้าที่ทำลายจิตวิญญาณดั้งเดิมของมนุษย์ทั่ว ๆ ไปและ ค่อย ๆ วิวัฒนาการไปเป็นการสร้างชีวิตรูปแบบใหม่ การแข่งขันระหว่างแนวคิดแบบวิลสันและเลนินในการสร้างชีวิตรูปแบบใหม่ของมนุษยชาติอาจจะถูกตีความในทำนองที่ว่า ความสมบูรณ์พร้อมและสัจธรรมสำหรับมวลมนุษยชาติสามารถเกิดขึ้นได้โดยการทำตามภาพลักษณ์ในแบบของสหรัฐหรือสหภาพโซเวียต ในมุมมองของนิซเซ่ แนวคิดของมนุษย์ ปุถุชนทั่ว ๆ ไปเป็นสิ่งที่ไร้ค่าและไม่มีความหมายให้กับโลก การวิวัฒนาการสู่ความเป็นอภิมนุษย์เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ในการก้าวข้ามค่านิยมสมัยใหม่ให้กับโลก

อาศัยความต่อนี้ พิจารณาประวัติศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้นไปอีก ความล้มเหลวทางจิตวิญญาณของมนุษย์ชาวยุโรปที่จมปลักอยู่กับระบบการรักษาความมั่นคงในเรื่องดุลยภาพแห่งอำนาจ อาจถูกฟื้นคืนได้โดยการเปิดรับ “ทฤษฎีความเป็นอภิมนุษย์” ซึ่งมีทางเลือกอย่างมากได้เพียงสองทางนั่นคือแนวคิดแบบวิลสันและเลนิน ลัทธิลินิน ได้เสนอแนวคิดแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ในฐานะสิ่งที่หลีกเลี่ยงมิได้ในขั้นตอนการสร้างชีวิตใหม่ต่อยุโรป ในขณะที่ ลัทธินิวิลสันได้พยายามชักจูงให้โลกโดยเริ่มจากยุโรปให้เปิดรับแนวคิดแบบประชาธิปไตย ปรัชญาที่เทียบเคียง อุปมาอุปไมย และสมมติฐานว่ามีความเป็นอภิมนุษย์ของทั้งสองนี้ได้ทำลายสังคมของปุถุชน พวกธรรมดาฯ (ทั่ว ๆ ไป) โดยการเข้าไปทำการแข่งขันอย่างรุนแรงในการฟื้นคืนโลกให้อยู่ในสภาพปกติ

ภายใต้หลักการการสร้างภาพลักษณะเฉพาะทางของตนเองในแบบที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ไปช่วยฟื้นฟูแนวคิดปูดุชน มีแต่ความล้มเหลวอย่างเรื่องดุลแห่งอำนาจที่สร้างแต่สงคราม แต่ชาวยุโรปกลับยังคงยอมรับว่าดุลแห่งอำนาจเป็นทางเลือกสุดท้ายของเขาเท่านั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าทั้งแนวคิดแบบวิลสันและเลนิน สามารถศึกษาได้ในฐานะเป็นเพียงสัญลักษณ์ของแนวคิดความเป็นอภิมนุษย์ผู้พยายามให้ความหมายใหม่ต่อยุโรปด้วยกันทั้งคู่ อีกทั้งเล็งเห็นว่าลัทธิเหล่านั้นเป็น ตัวอย่างที่ดีของการเปิดรับสำนวนแบบนิชเช่ที่ว่า “เจตน์จำนงอันหลากหลาย” ในปี ค.ศ.1917 หลังจากสงครามโลก ครั้งแรกได้สิ้นสุดลง นับเป็นจุดเริ่มต้นของ “ความขัดแย้งของเจตน์จำนง” อันที่จริงแล้วเจตน์จำนงทั้งสองประการ ได้มีอำนาจเหนือทวีปยุโรปและมวลมนุษยชาติในเวลาต่อมาก การตีความในส่วนนี้สามารถหยิบยืมทัศนคติของนิชเช่มาได้บ้าง นิชเช่เคยกล่าวไว้ครั้งหนึ่งว่า

“ความคิดของข้าพเจ้าก็คือแต่ละอัครภาพที่มีความเฉพาะ (สมมติให้เป็นลัทธิวิลสัน-ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) ต่างก็มุ่งมั่นที่จะมีอำนาจครอบคลุมเหนือพื้นที่ทั้งหมด (เจตน์จำนงสู่อำนาจ) ทั้งได้พยายามสกัดกันสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการกระจายอำนาจดังกล่าว แต่ในขณะที่เดียวกันมันก็ต้องเผชิญหน้ากับความพยายามในรูปแบบเดียวกันของฝ่ายตรงข้าม (ซึ่ง ณ ที่นี้สมมติว่าเป็นลัทธิเลนิน)”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้” My idea is that every specific body (supposed to be Wilson doctrine) strives to become master over all space and to extend its force (--its will to power) and to thrust back all that resists its extension. But it continually encounters similar efforts on the part of other body (supposed to be Lenin doctrine).”

หลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ทั้งความเชื่อเรื่องดุลแห่งอำนาจ และอำนาจทางการเมืองอาจถูกตีความ และเทียบเคียงได้ว่าเป็นสิ่งที่ “ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ” ต่อโลก ในทัศนะของนิชเซ่ และเป็นไปได้ว่าพวกที่ยอมรับความคิดแบบนิชเซ่ต่างก็ประณามแนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจว่าเป็นตัวอย่างของความเสื่อมโทรม ความระทมทุกข์ และความไร้ประสิทธิภาพของมนุษย์ปุถุชนเอง สำหรับพวกที่ยอมรับความคิดแบบนิชเซ่แล้วหัวใจของความไร้ซึ่งประสิทธิภาพและต้องถูกตำหนิก็คือแนวคิดของพวกสังคมนิยมในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่อง “ดุลแห่งอำนาจ” ซึ่งเหล่าประเทศในยุโรปได้ยึดถือเป็นสรณะในฐานะที่เป็นวิธีการในการรักษาความมั่นคงแบบดั้งเดิม ไม่คิดออกนอกไปจากม่านประเพณีนี้ พฤติกรรมที่ถูกกดทับด้วยโครงสร้างทางความคิดบางประการเป็นการปฏิเสธมิได้ว่า ดุลแห่งอำนาจไม่เพียงแต่มิได้ป้องกันมิให้เกิดสงครามโลกทั้งยังเป็นชนวนเร่งให้เกิดสงครามโลกครั้งที่สองเสียด้วยซ้ำ ดังนั้นแนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจจึงเป็นเสมือนข้อพิสูจน์ความล้มเหลวทางจิตวิญญาณของมนุษย์แนวความคิดแบบวิลสันอาจจะได้รับการตีความภายใต้บริบทความคิดแบบนิชเซ่ในแนวคิดทางปรัชญาในเรื่อง “ความเป็นอภิมนุษย์” ซึ่งจุดมุ่งหมายสูงสุดของมันก็เพื่อปกป้องเหล่ามนุษย์ชาวยุโรปผู้ผิดพลาดจากปลักเลนแห่งดุลแห่งอำนาจทั้งยังเป็นจุดกำเนิดของจักรวรรดินิยมสหรัฐอเมริกาและการอ่อนกำลังลงของยุโรปในขณะเดียวกัน ความผิดพลาดของแนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจในการรักษาสันติภาพในยุโรปเองอาจถูกประณามจากนิชเซ่ในฐานะความโง่เขลา

“ศีลธรรมทำให้เกิดความโง่เง่า ธรรมเนียมเป็นเพียงเครื่องแสดงออกถึงประสบการณ์ของมนุษย์ในยุคก่อนหน้านี้ ในฐานะว่าอะไรที่พวกเขาคิดว่าเป็นประโยชน์และเป็นอันตราย แต่เหตุผลของการใช้ธรรมเนียม (กฎศีลธรรม) เหล่านั้น มิใช่เรื่องเกี่ยวกับความชัดเจนของกฎเหล่านั้น แต่เป็นเรื่องของอายุ ความศักดิ์สิทธิ์ และความสามารถโต้แย้งได้ของธรรมเนียมเหล่านั้น ดังนั้นความเชื่อเช่นนี้ (ดังเช่นความคิดเรื่องธรรมเนียม/ศีลธรรม ทางการเมืองในเรื่อง

ดุลแห่งอำนาจ) จึงเป็นเสมือนอุปสรรคในการรับรู้ประสบการณ์ความจริงใหม่ ๆ (ณ ที่นี้ก็คือแนวคิดของวิลสันเรื่องประชาธิปไตย และระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) และความถูกต้องน่าเชื่อถือของธรรมเนียมเหล่านั้น นั่นก็คือการกล่าวว่ทฤษฎีธรรมเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาไปสู่ธรรมเนียมที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งนั่นเป็นเรื่องที่โง่เขลามาก”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ “*Morality makes stupid.- Custom represents the experiences of men of earlier times as to what they supposed useful and harmful - but the sense for custom (morality) applies, not to these experiences as such, but to the age, the sanctity, the indiscussability of the custom. And so this feeling (liked balance of power politics tradition) is a hindrance to the acquisition of new experiences (Wilsonian idea of democracy, internationalism) and the correction of customs: that is to say, morality is a hindrance to the development of new and better customs. it makes stupid.*”)

เป็นการนำเสียดายอยู่ไม่น้อยที่ความเป็นอภิมนุษย์แนวหน้า (avant-garde) ถูกเหนี่ยวรั้งโดยพวกไม่ฉลาดในสภาองเกรสและพวกที่ยึดติดกับกระบวนการทัศน์ของพวกสังคมนิยม หากมองผาด ๆ แล้วหน้าที่ของแนวคิดแบบวิลสันที่เหมือนกับแนวคิดเรื่องความเป็นอภิมนุษย์ได้ถูกทำให้อ่อนกำลังลงจากการปฏิเสธในการอนุมัติให้สหรัฐเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสันนิบาตชาติและแนวคิดเรื่องความมั่นคงร่วมกันของรัฐสภาในขณะนั้น ดังเช่นที่นายดีโต้โต้แย้งไว้ว่า “การได้ความร่วมมือกันในเรื่องนโยบายต่างประเทศกลายเป็นประเด็นร้อนระงระหว่างประธานาธิบดีวิลสันและวุฒิสมาชิกเฮนรี คาร์บอย ลอร์ด (Henry C. Lodge) แห่งรัฐแมสซาชูเซต ผู้ซึ่งเกรงว่ามาตรา 19 ของกฎหมายอาจจะทำลายทั้งอำนาจรัฐอธิปไตยของอเมริกันและอำนาจของรัฐธรรมนูญของวุฒิสภาในการ

ประกาศสงคราม

ลอร์ดคาคว่าสหรัฐฯจะจมอยู่ในลักษณะสงครามทางไกลตามมติของ สันนิบาตชาติที่จะเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกันมากกว่ามติของวุฒิสภาหรือ เจตน์จำนงของชาวอเมริกันด้วยกันเอง กล่าวโดยสรุปก็คือบางครั้งประเด็นโต้แย้ง ของประธานาธิบดีวิลสันและวุฒิสมาชิก ลอร์ดก็ทำให้เราได้เห็นถึงภาพความ ขัดแย้งระหว่างพวกอุดมคตินิยมและพวกสัจจะนิยมได้เป็นอย่างดี ผู้วิจารณ์ แนวคิดแบบอุดมคตินิยมของประธานาธิบดีวิลสันจำนวนมากก็เป็นผู้ริเริ่ม แนวคิดแบบสัจจะนิยม เช่น แชน มอเจนทาวน์, เคนเนน, ลิปมัน, อี เอช คาร์ ดิงเช่นที่แกดดิสได้สังเกตเห็นว่า พวกเขาเหล่านั้นได้ยืนยันอย่างหนักแน่นว่า

“หากประชาธิปไตยแบบตะวันตกสามารถอยู่รอดได้หลังสงครามโลก ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีสภาพที่เย็นชาและโหดร้ายไม่ต่างไปจากก่อนเกิดสงครามโลก พวก (สากลนิยมและอุดมคตินิยม) จะต้องละทิ้งภาพลวงตาที่เขาคิดว่าสามารถ ก่อให้เกิดวิถีทางการทูตดังเช่นวิถีที่เขาใช้ดำเนินกิจการประชาธิปไตย มันเป็นการ จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เรื่องดุลแห่งอำนาจ, ปฏิบัติการลับๆ และการมียุค สันติภาพอย่างถาวรของกองกำลังทางการทหาร”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ “If the western democracies were to survive in the postwar world, which was likely to be as cold and cruel as the prewar world, they would have to abandon the illusion that they could conduct diplomacy as they ran democratic affairs. It would be necessary to learn about balances of power, covert operations, and the permanent peacetime uses of military forces.”)

ในประเด็นต่อมา ในระดับระหว่างประเทศ ทั้งฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักร ต่างก็มีท่าทางไม่เต็มใจนักในการแยกตัวเองออกจากวาทกรรม

คร่ำครึเรื่อง Realpolitik ในกรณีของฝรั่งเศส สิ่งที่เขาต้องการมากที่สุด ภายหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเห็นทีจะไม่พ้นในเรื่องของหลักประกันที่ว่า เยอรมันจะต้องไม่สามารถสร้างกองกำลังให้แข็งแกร่งขึ้นมาได้อีก และสืบเนื่องจากที่สหรัฐฯไม่เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสันนิบาตชาติ ฝรั่งเศสจึงได้กดดัน อังกฤษเพื่อรับประกันความปลอดภัยและต้องการให้มีการเตรียมพร้อมทางการทหารเพื่อไว้ในกรณีที่เยอรมันอาจจะฟื้นคืนขึ้นมาได้ อย่างไรก็ตามความล้มเหลวที่ยิ่งใหญ่ที่สุดขององค์การดังกล่าวในการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพของโลกปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างเด่นชัดที่สุดในกรณีที่อิตาลีบุกเอธิโอเปีย

ความรุนแรงดังกล่าวมิเพียงแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของความคิดแบบสากลนิยม แต่เป็นการแสดงถึงการยึดเอากระบวนการค้นคว้าในเรื่องอำนาจทางการเมืองของเหล่าประเทศยุโรปอีกด้วย ผู้ที่มองโลกในแง่ดีหลาย ท่านเชื่อว่าการกำหนดมาตรการการลงโทษและคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อการบุกรุกของอิตาลีจะสามารถกดดันให้มุสโสลินี(Mussolini) ให้ได้ถอนกองกำลังทหารอิตาลีออกจากเอธิโอเปีย แต่มาตรการดังกล่าวกลับไร้ผลในการเปลี่ยนนโยบายของมุสโสลินีที่มีต่อเอธิโอเปีย ซึ่งทำให้ทั้งฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักรไม่พอใจเป็นอย่างมาก

ความไม่พอใจดังกล่าวได้หายไปนับตั้งแต่มีการฟื้นคืนของกองทัพนาซีเยอรมันในทวีปยุโรปและกลยุทธ์อันชาญฉลาดในการชักจูงให้อิตาลีเข้าร่วมเป็นพันธมิตรแทนที่จะเป็นการลงโทษทางการค้า ในปี ค.ศ. 1934 ในขณะที่ดูเหมือนว่าฮิตเลอร์ (Hitler) จะยึดครองออสเตรียได้สำเร็จ มุสโสลินีได้พาทองทัพของตนเข้าบุกรุกชายแดนออสเตรีย ฮิตเลอร์ก็ได้ถอนทัพออกมา

สถานการณ์ยิ่งทวีความวิกฤตและแสดงถึงความล้มเหลวที่จะปรับใช้ความคิดในการรักษาความมั่นคงระหว่างประเทศแบบใหม่ที่ระบบแบบเก่าขึ้นไปอีก เมื่ออิตาลีผู้สมควรถูกลงโทษจากมติของสันนิบาตชาติหากมติดังกล่าวจะได้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อต่อต้านผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหลักการในการรักษา

สันติภาพ หรือให้มีการคว่ำบาตรทางการค้าเป็นอย่างน้อย แต่แล้วทั้งฝรั่งเศส และสหราชอาณาจักรกลับปรารถนาให้อิตาลีผู้รุกรานนั้นได้เข้าร่วมขบวนการต่อต้านเยอรมัน โดยที่ทั้งฝรั่งเศสและ สหราชอาณาจักรไม่ริอที่จะล้มเหตุการณ์ที่อิตาลีได้รุกรานเอธิโอเปีย ทั้งสองประเทศได้ปรึกษายุทธศาสตร์ใน “การถ่วงดุลอำนาจ” ในยุโรปอิตาลี อีกครั้งที่นายด์กล่าวสรุปว่า “ดุลอำนาจแบบ” เก่า “ของยุโรปมีชัยเหนือการใช้นโยบายความมั่นคงร่วมกันแบบ” ใหม่ “ในแอฟริกา” ทั้งหมดนี้ไม่ว่าจะเป็นการขัดต่อหลักการของสันนิบาตชาติจากผู้นำสหรัฐและปัญญาชนในระดับประเทศเอง หรือจากพันธมิตรของสหรัฐจากระดับระหว่างประเทศในทำนองเดียวกันนี้ อาจถูกตีความโดยหยาบคายจากความคิดของนิชเซ่ ในสมัยหนึ่ง ที่นิชเซ่ได้จารึกไว้ว่า

“ความคิดเก่าๆ คร่ำครึมักเป็นอุปสรรคสำคัญในการรับรู้ซึ่งประสบการณ์ใหม่ๆ และการแก้ไขซึ่งธรรมเนียมปฏิบัติที่มีมา ซึ่งนั่นก็คืออุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาธรรมเนียมใหม่ๆ ที่ดีกว่า และนั่นเป็นความคิดที่โง่เขลามาก”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ “So this (old) feeling is a hindrance to the acquisition of new experiences and the correction of customs: that is to say, it is a hindrance to the development of new and better customs: it makes stupid”.)

และเป็นการสมควรอีกครั้งที่จะกล่าวอ้างถึงปรัชญาของนิชเซ่ที่เคยจารึกไว้ว่า

“อะไรก็ตามที่เป็นสิ่งใหม่ มักถูกมองว่าเป็นสิ่งชั่วร้ายในที่นี้หมายถึงสรรพสิ่งบางอย่างที่ต้องการจะเอาชนะ เส้นแบ่งเขตหรือศรัทธาแบบเก่าๆ และสิ่งที่เก่าเท่านั้นที่ยังคงยอมรับและจัดว่าเป็นสิ่งที่ดี คนดีมักหมายถึง ผู้ซึ่งขุดขาคความคิดเก่าๆ ขุดลึกลงไปและก็ได้มาซึ่งผลผลิตที่เป็นเสมือนจิตวิญญาณของชาวนาที่มีอยู่ทุกยุคสมัย แต่ในท้ายที่สุด ดินแดนทั้งหมดกลับไม่เหลืออะไร และไบโธแห่งความชั่วร้ายก็จะปรากฏขึ้นอีกซ้ำแล้วซ้ำเล่า”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ “What is new, however, is always evil, being that which wants to conquer and overthrow the old boundary markers and the old pieties, and only what is old is good. The good men are in all ages those who dig the old thoughts, digging deep and getting them to bear fruit-the farmers of the spirit. But eventually all land is depleted and the ploughshare of evil must come again and again”

สุดท้ายนี้ หากอ้างถึงสำนวนของนิซเช่ที่ว่า “ดินแดนทั้งหมดกลับไม่เหลืออะไร และไบโธแห่งความชั่วร้าย ก็จะไปปรากฏขึ้นอีกซ้ำแล้วซ้ำเล่า” อุปมาอุปไมยก็คือ แนวคิดเรื่องความเก่า โบราณคร่ำครึของแนวคิดดูลแห่งอำนาจที่ไม่สามารถต่อต้านการปรากฏตัวขึ้นของไบโธแห่งความชั่วร้ายในที่นี้ก็ได้แสดงให้เห็นประจักษ์ในสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งก็คือ สงครามโลกครั้งที่สองและจุดจบในรูปแบบของการยอมแพ้อย่างปราศจากเงื่อนไขของเยอรมัน ความอ่อนแอของยุโรปรวมทั้งการฟื้นคืนของจักรวรรดินิยมสหรัฐ ยิ่งไปกว่านั้นหน้าที่ในการแก้ไขความผิดพลาด วิกฤตทางจิตของชาวยุโรปจะตกเป็นของอภินุญช့်คนใหม่ผู้มีนามว่าแฟรงคลิน ดีลาโน รูสเวลล์ (Franklin Delano Roosevelt (FDR)) โดยรูสเวลล์ได้ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติและตั้งใจจะดำเนินแผนสันติภาพกับสหภาพโซเวียต แต่เขาก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงสงครามเย็นไปได้

ลัทธิวิลสันเป็นเสมือนต้นแบบของรูสเวลล์ในการจัดการกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายหลังสงครามโลก โดยมากแล้วมักมีข้ออ้างว่าหากปราศจากรูปแบบที่วิลสันวางไว้ในความเป็นแม่แบบของสากลนิยมแล้ว เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่ารูสเวลล์จะจัดการเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไปในทิศทางใดหากปราศจากลัทธิวิลสัน ชาลส์ คับชัน (Charles Kupchan) เสริมอีกว่า

“ในการจัดการระเบียบโลกหลังสงครามโลกครั้งที่สอง รูสเวลต์ได้รับบทเรียนที่สำคัญจากประสบการณ์ของประธานาธิบดีวูดโร วิลสัน ภายหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ในปีที่สงครามใกล้จะยุติลง เขาได้ทำการรณรงค์ข้อความที่เต็มไปด้วยความทะเยินทะยานข้อหนึ่งคือให้สหรัฐฯ ได้สนับสนุนสหประชาชาติ และชักชวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดว่าการร่วมมือกับสหภาพโซเวียตไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่พึงประสงค์แต่ยังเป็นสิ่งที่สามารถบรรลุผลได้ รูสเวลต์ได้กล่าวกับสาธารณะชนว่าชาวอเมริกันไม่สามารถหลบอยู่ในสภาวะโดดเดี่ยวได้อีกต่อไปหากการต่อสู้ยังเกิดขึ้นตราบนานเท่านาน”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ “In shaping the post-World War II order, Roosevelt drew an important lesson from President Woodrow Wilson’s experience at the close of World War I. During the closing years of the war, he orchestrated an ambitious information campaign to rally the American public behind the United Nations and convince the electorate that long-term cooperation with the Soviets was not only desirable but also attainable. Roosevelt told the public that Americans could not retreat into isolationism as soon as the fighting stooped.”)

ท้ายที่สุดนี้ ในครรลองเดียวกับผู้นำก่อนหน้าของรูสเวลต์ เขานั้นจำเป็นต้องรับฟังเสียงครวญจากวิญญาณ นิซเซ่ที่กล่าวโดยตรงจากหลุมศพ ซึ่งมีใจความจารึกในช่วงครึ่งหนึ่งที่นิซเซ่ยังมีชีวิตอยู่ว่า

“ข้าจะสอนเจ้า อภิมนุษย์ พวกมนุษย์ธรรมดาเป็นสิ่งที่เจ้าจะต้องเอาชนะและเจ้าได้ทำอะไรหรือยังในการเอาชนะพวกเขา? ความเป็นอภิมนุษย์คือกรให้ความหมายแก่โลก ลองให้เจตน์จำนงค์ของเจ้าพูดสิว่า ความเป็นอภิมนุษย์จะเป็นความหมายให้แก่โลก”

(ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ "I teach you the superman. (The ordinary) man is something to be overcome. What have you done to overcome him? The superman is the meaning of the earth. Let your will say: the superman shall be the meaning of the earth.")